

H. Harmsma
J. de Jager

Publ. No. 5.80

**ONTWIKKELINGEN IN DE PLATVISSECTOR
VAN HET VERENIGD KONINKRIJK**

SIGN: L 26-5.80
EX. NO: C
MLV:

September 1990

Landbouw-Economisch Instituut
Afdeling Visserij

527911

REFERAAT

ONTWIKKELINGEN IN DE PLATVISSECTOR VAN HET VERENIGD KONINKRIJK

Harmsma, H., de Jager, J.

Den Haag, Landbouw-Economisch Instituut, 1990

Publikatie 5.80

ISBN 90-5242-088-2

89 p., 29 tab., 5 fig., 11 bijl.

Rapport over de ontwikkelingen in de aanvoer, verwerking en handel van platvis van het Verenigd Koninkrijk, waarin ook aandacht wordt besteed aan de effecten van deze ontwikkelingen voor de Nederlandse vissector.

Door de verkoop van een groot aantal tweedehands Nederlandse boomkorkotters naar het Verenigd Koninkrijk is de platvisvloot daar flink gegroeid. Na een teruggang van de platvisaanvoer en de vangstcapaciteit in de jaren zeventig zijn deze vooral de laatste jaren weer gestegen. Dit heeft ook gevolgen gehad voor de internationale handelsstromen van platvis.

Visserij/Vissersvloot/Aanvoer/Marktstructuur/Verenigd Koninkrijk/
Visverwerkende industrie/Internationale handel/Visserijbeleid

CIP-GEGEVENS KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK, DEN HAAG

Harmsma, H.

Ontwikkelingen in de platvissector van het Verenigd

Koninkrijk / H. Harmsma, J. de Jager. - Den Haag :

Landbouw-Economisch Instituut. - Ill., fig., tab. -

(Publikatie / Landbouw-Economisch Instituut ; 5.80)

ISBN 90-5242-088-2

SISO 639.6 UDC 639.228(410) NUGI 835

Trefw.: zeevisserij ; Verenigd Koninkrijk.

Overname van de inhoud toegestaan, mits met duidelijke bron-
vermelding

Inhoud

	Blz.
WOORD VOORAF	7
SAMENVATTING	9
1. INLEIDING	14
1.1 Aanleiding voor het onderzoek	14
1.2 Doel en inhoud van het onderzoek	15
1.3 Werkwijze	15
1.4 Statistische verantwoording	16
2. AANVOERSECTOR	17
2.1 Ontwikkeling platvisvisserij	17
2.1.1 Vernieuwing	17
2.2 Vloot en opvarenden	18
2.2.1 Tweedehands	19
2.2.2 Nieuwbouw	19
2.2.3 Opvarenden	20
2.3 Visgronden	20
2.4 Aanvoer en besomming	22
2.4.1 Het aanvoerpakket	22
2.4.2 Verhouding Brits aanvoerpakket tot het Nederlandse	23
2.4.3 Aanvoer in het buitenland	24
2.4.4 Wijzigingen in de aanvoer naar Nederland	25
3. HANDEL EN VERWERKING	27
3.1 Internationale handel	27
3.2 Het aanbod van schol in het Verenigd Koninkrijk	29
3.2.1 Ontwikkeling van het totale aanbod van schol	29
3.2.2 Samenstelling van de invoer van schol	30
3.3 Het aanbod van tong in het Verenigd Koninkrijk	33
3.3.1 Ontwikkeling van het totale aanbod van tong	33
3.3.2 Samenstelling van de invoer van tong	33
3.4 De afzet van schol en tong	34
3.4.1 Ontwikkeling van de visconsumptie in het algemeen	34
3.4.2 Ontwikkeling van de afzet van schol	37
3.4.3 De uitvoer van schol	38
3.4.4 Ontwikkeling van de afzet van tong	39
3.4.5 De uitvoer van tong	40

INHOUD (1e vervolg)

	Blz.
3.5 Visverwerking	41
3.5.1 Samenstelling van de visverwerkende sector	41
3.5.2 De belangrijkste verwerkte vissoorten	42
3.5.3 Regionale verdeling van de verwerkings-bedrijven	43
3.5.4 Veilingsysteem	44
3.5.5 Afzetkanalen voor verwerkte vis	44
3.5.6 De verwerking van platvis	45
4. REGIONALE ONTWIKKELINGEN	49
4.1 Engeland en Wales	49
4.1.1 De Engelse oostkust	50
4.1.2 De Kanaalkust	53
4.1.3 De Engelse westkust	55
4.2 Schotland	56
4.2.1 De Schotse regio's	57
4.3 Noord-Ierland	58
5. OVERHEIDSBELEID VOOR DE VISSERIJSECTOR	59
5.1 Algemeen beleid	59
5.2 Licentiestelsel	60
5.3 Vlagwetgeving	64
5.4 Quotabeheer	66
5.5 Subsidiebeleid	68
6. CONCLUSIES	70
LITERATUUR	74
BIJLAGEN	76
1. Herkomst platvisaanvoer Britse vaartuigen in het VK	77
2. Aanvoer en besomming platvis Britse vaartuigen in het VK	78
3. Aanvoer en besomming platvis Britse vaartuigen in het VK per landsdeel	79
4. Aanvoer en besomming platvis Britse vaartuigen in het VK per regio	80
5. Aanvoer en besomming platvis Britse vaartuigen in diverse plaatsen van het VK	82
6. Aanvoer en besomming (1988) Britse vaartuigen per landsdeel en regio in het VK	83

INHOUD (2e vervolg)

	Blz.
7. Aanvoer en besomming platvis buitenlandse vaartuigen in het VK	84
8. In- en uitvoerwaarde van de belangrijkste vissoorten voor het VK	85
9. Aanbod en afzet van schol en tong van het VK	86
10. Hoogte en benuttingsgraad van de quota van schol en tong per visgebied voor het VK	88
11. Lijst van voornaamste geïnterviewde personen	89

Woord vooraf

De belangrijkste pijler van de Nederlandse visserij is de platvissector. Tot voor kort speelde deze visserij een dominerende rol binnen de EG-visserij. In de laatste jaren heeft deze sector zich echter snel ontwikkeld in het Verenigd Koninkrijk. Voor het Nederlandse bedrijfsleven is het van belang te weten of de Britse platvissector moet worden gezien als een potentieel belangrijke concurrent.

Op basis van een studiereis wordt in het rapport een analyse gegeven van de Britse platvissector, waarbij de potentiële concurrentie voor de Nederlandse platvissector, zowel op de visgronden in de Noordzee als die op de afzetmarkten aan de orde komt.

Het onderzoek is uitgevoerd door H. Harmsma en J. de Jager van de afdeling Visserij. De bereidwillige medewerking van een groot aantal personen uit kringen van overheid, bedrijfsleven en niet te vergeten onderzoeksinstellingen in Engeland verdient speciale vermelding.

De Directeur,

J. de Veer

Den Haag, september 1990

Samenvatting

Voor het Verenigd Koninkrijk is tot medio jaren zeventig slechts door middel van de scholvisserij met de bordentrawl in de Noordzee sprake geweest van een platvisvisserij op enig niveau. Daarnaast werd platvis meest als bijvangst aangevoerd door enkele lokale visserijen en uit (verre) noordelijke wateren. In deze situatie kwam bij het uitbreken van de oliecrisis, het daarna volgende debacle in de verre visserij (kabeljauwoorlog), een toename van de buitenlandse concurrentie en een verdere stijging van de energiekosten, een abrupt einde. Nagenoeg gehele trawlervloten uit diverse havens werden opgelegd, ingezet in de offshoreindustrie, naar het buitenland verkocht of naar de schroothoop verwezen. Dit had behalve voor de rondvis ook verstrekende gevolgen voor de platvisaansvoer. De aansvoer hiervan, in het bijzonder van schol, daalde van rond 70000 naar rond 40000 ton hoeveelheid per jaar. Hierdoor werd voornamelijk de aan de oostkust van Engeland gevestigde visserijsector getroffen.

Tegelijkertijd werd met succes in het zuidwesten van Engeland de op Nederlandse en Belgische leest geschoeide boomkorvisserij op platvis geïntroduceerd. Als vervolg hierop werd vanaf 1984 aan de oostkust van Engeland een aanvang gemaakt met de boomkorvisserij op voornamelijk schol, tegelijkertijd in samenhang met het opvoeren van de aansvoer kwaliteit van de vis. Hierdoor kon een weerwoord worden gegeven aan de buitenlandse concurrentie. Ook dit initiatief verloopt mede beïnvloed door de dalende energiekosten voorspoedig en heeft ertoe geleid dat in de laatste jaren op bescheiden schaal ook elders in het Verenigd Koninkrijk de voor Britse begrippen lucratieve boomkorvisserij wordt ingevoerd. Lowestoft aan de oostkust en Brixham en Newlyn (Penzance) in het zuidwesten zijn hierbij de belangrijkste platviscentra's geworden.

Invoering van de boomkorvisserij heeft er voor gezorgd dat de Britse platvisaansvoer niet beneden de 40000 ton jaarlijks is gezakt. Voor 1989 is zelfs een stijging van de aansvoer geraamd naar 66000 ton. Het opbrengstniveau steeg hierbij mee naar 260 miljoen gulden. Hiervan is verondersteld dat 6000 ton (1987 600 ton, 3 mln. gld.) met een besomming van 23 miljoen gulden, (overwegend schol), in Nederland is aangevoerd.

Schol en tong zijn in de platvisaansvoer van het Verenigd Koninkrijk evenals in de Nederlandse de belangrijkste platvissoorten. De Nederlandse aansvoer van beide soorten ligt echter op een veel hoger niveau. Van de resterende platvissoorten voeren de Britten in totaal weer meer aan dan de Nederlandse visserij.

Circa 60 procent van alle platvis, grotendeels schol, is gevangen in de Noordzee. Van de opbrengsten is ruim de helft afkomstig van Noordzeevangsten. Ongeveer een derde is verkregen door de aanvoer van platvis uit het Engels Kanaal, het resterende is van vangsten uit de overige visgebieden. Het Engels Kanaal levert de meest waardevolle platvissoorten, de gebieden ten westen van Schotland daarentegen de minst waardevolle. Door het ontstaan van de Britse boomkorvisserij is in alle zeegebieden waar deze wordt uitgeoefend een stijging in de vangsten van platvis gerealiseerd. Verdere uitbreiding van de boomkorvisserij wordt echter gehinderd door het Britse licentiesysteem en de daaraan gekoppelde capaciteitsbeheersende maatregelen. Hierdoor is de uitbreiding van de platvisvisserij in het Engels Kanaal aan banden gelegd terwijl die van de oostkust nog voor uitbreiding vatbaar is.

De kern van de Britse visserij op platvis bestaat uit een groeiende vloot van momenteel ongeveer 170 voor de boomkorvisserij uitgeruste vaartuigen van uiteenlopende grootte. Een deel van deze vloot is voor Nederlandse begrippen sterk verouderd. Behoudens een aantal naar Hollands model nieuwgebouwde kotters bestaat de Britse boomkorvloot grotendeels uit van Nederland betrokken gebruikte schepen. Op een aantal van de Britse schepen zijn op grond van hun ervaring in deze tak van visserij Hollandse vissers als opvarenden aangetrokken. Meer dan de helft van de schepen is gestationeerd in havens langs de Kanaalkust, met als concentratie het westelijk deel daarvan. Minder dan eenderde heeft zijn domicilie aan de Engelse oostkust. De resterende schepen zijn voornamelijk afkomstig uit Engelse westkusthavens.

Het Verenigd Koninkrijk is per saldo een visimporterend land. Het invoeroverschot bedroeg in 1988 circa 1,4 miljard gulden. Zowel de in- als de uitvoer van vis zijn sinds 1980 gestegen. De invoerwaarde met 39 procent tot 2,7 miljard gulden in 1988 en de uitvoerwaarde met 53 procent tot 1,3 miljard.

Het grootste gedeelte van de visimport is bestemd voor binnenlandse consumptie. De belangrijkste geïmporteerde vissoort is kabeljauw. Schol is veel minder belangrijk.

De Britse vissector is van oorsprong veel minder op export georiënteerd dan de Nederlandse. Het merendeel van het aanbod op de Britse markt is voor de binnenlandse consumptie bestemd. De belangrijkste geëxporteerde vissoorten zijn zalm en schaal- en schelpdieren. Schol is met een uitvoerwaarde van 14 miljoen gulden in 1988 vrij onbelangrijk, tong neemt met 50 miljoen gulden een belangrijker positie in.

Het totale aanbod van schol is sinds begin jaren zeventig sterk teruggelopen. Het daalde, uitgedrukt in aanvoergewicht, in de periode 1970-1974 met 12000 ton en in de periode 1982-1984 met 7500 ton tot 43500 ton in 1984. Door de stijgende aanvoer is het totale aanbod de laatste jaren weer toegenomen. De totale invoer van scholprodukten daalde van 27000 ton in 1982 tot 20500 ton in

1988 en bereikte hiermee weer het niveau van begin zeventiger jaren. De invoer van schol uit IJsland steeg daarentegen van 1000 ton in 1982 tot 8000 ton in 1988.

De Nederlandse export van onverwerkte schol naar het Verenigd Koninkrijk daalde van 15000 ton in 1982 tot 4000 ton in 1988. Doordat tegelijkertijd de Nederlandse import van Britse schol tot ruim 5000 ton steeg is ons uitvoeroverschot van onverwerkte schol naar het Verenigd Koninkrijk volledig verdwenen. Een belangrijk deel van de Nederlandse import wordt rechtstreeks door de Britse visserij zelf afgezet. De Nederlandse uitvoer van verwerkte schol (diepvries-filets en gepaneerde schol) heeft zich intussen wel vrij gunstig ontwikkeld.

De Britse scholafzet is vrijwel geheel gericht op de binnenlandse markt, waar het een relatief onbelangrijk produkt is. Concurrentie op buitenlandse afzetmarkten lijkt daarom voorlopig niet waarschijnlijk.

Het visverbruik per hoofd van de bevolking bedroeg in 1988 18 kg (vangstgewicht). Als gevolg van het zwakke imago van vis en de verminderde kennis en enthousiasme bij de Britse huisvrouw voor de bereiding ervan daalde de visconsumptie. De laatste jaren lijkt deze zich weer wat te herstellen.

Bijna de helft van de visconsumptie wordt buitenshuis verbruikt. Het belangrijkste afzetkanaal zijn de "fish friers" (fish and chips). Verse vis wordt voor het thuisverbruik nog steeds hoofdzakelijk via de gespecialiseerde visdetailhandel afgezet maar steeds meer ook via de supermarkten. Diepvriesvis wordt hoofdzakelijk via de grote supermarkketens afgezet. De concentratie in de levensmiddelenhandel is ver voortgeschreden. Dit zal ook invloed hebben op de marktpositie van de vishandel -en verwerking.

De binnenlandse afzet van schol is sinds 1982 met 9000 ton gedaald tot ongeveer 42000 ton in 1988 deels als gevolg van prijsstijgingen en het over het algemeen zwakker wordende imago van deze vissoort in het Verenigd Koninkrijk.

Het aanbod van tong is gestegen van circa 3300 ton in 1982 tot rond 3900 ton in 1988. De Engelse aanvoer is sinds 1980 met ruim 1200 ton gestegen tot 3000 ton in 1988. De Nederlandse export van verse en diepgevroren tong naar het Verenigd Koninkrijk bleef ongeveer gelijk met circa 1000 ton. Omgekeerd steeg de import van 300 ton in 1980 tot ruim 1500 ton in 1988, zodat Nederland nu een importsaldo van Britse tong heeft van ruim 500 ton.

Het tongaanbod wordt voor het grootste gedeelte geëxporteerd. Het schijnbare binnenlandse verbruik is sterk gedaald. Dit kan een aanwijzing zijn voor spanning tussen aanvoercapaciteit en quota. De belangrijkste exportmarkten voor het Verenigd Koninkrijk zijn Frankrijk, Nederland en België. Het marktverlies voor Nederland als gevolg van de stijgende Britse export bedraagt in Frankrijk maximaal 500 ton en in België eenzelfde hoeveelheid.

In 1988 was overigens weer een groei waarneembaar in de tongexport naar beide landen.

De belangrijkste concentraties aan visverwerking zijn in het Humbersidegebied in Engeland en de Grampians in Schotland. De verwerkende bedrijven zijn vooral op rondvis georiënteerd; platvis is een vrij onbelangrijk produkt. De verwerking van schol vindt hoofdzakelijk plaats in East Anglia (Lowestoft en in het Humbersidegebied). Het grootste gedeelte van het scholaanbod wordt tot filets verwerkt.

Binnen het Verenigd Koninkrijk heeft Engeland het grootste aandeel in de platvissector. Aanvoer en besomming van platvis is voor dit land evenals voor Wales en Noord-Ierland grotendeels afkomstig van de boomkorvisserij. Terwijl in Schotland daarentegen de rol van de boomkorvisserij voor de platvis juist zeer gering is.

De boomkorvisserij heeft een stijging van de visserijcapaciteit en van de aanvoer en de besomming van de Engelse platvissector gerealiseerd. In de Engelse platvissector is schol naar aanvoer verreweg de belangrijkste vissoort. Naar waarde ook, direct gevolgd door de dure tong. Voor deze vissoorten is Engeland het meest afhankelijk van de Noordzee en het Engels kanaal, gevolgd door het Bristolkanaal en de Ierse zee.

In Engeland zijn tevens de voor de Britse platvissector belangrijkste regio's en plaatsen met de grootste concentraties aan boomkorvisserij gevestigd. De Engelse oostkust bezet hierbij, ondanks de in het verleden opgetreden daling in de aanvoer, de eerste plaats. Zowel aan de Kanaalkust als aan de Engelse westkust wordt de boomkorvisserij op platvis veelal afgewisseld met de schelpenvisserij. De schelpenvisserij wordt gezien als een alternatief voor de boomkorvisserij. Er zijn echter tekenen die er op wijzen dat de schelpenvisserij door middel van licenties en gesloten perioden aan banden gelegd gaat worden. Voorts dat de boomkorvisserij uitgeoefend vanuit deze regionen in verband met de zware visserijdruk daar zich ook naar de Noordzee als visgebied gaat richten. Schepen uit deze regio's vissen reeds in de Noordzee op platvis.

In de totale Schotse visserijsector neemt de aanvoer van platvis een heel bescheiden positie in. Toch beslaat de in Schotland aangevoerde platvis een groot deel van de Britse platvissector. De huidige Schotse platvisaankomst wordt grotendeels als bijvangst van de op rondvis en shellfish georiënteerde visserij verkregen. Het Schotse assortiment bestaat voor een groot deel uit schol. De waardevolle platvissoorten tong en tarbot komen in de Schotse aanvoer bijna niet voor. Verder is alleen in de Schotse aanvoer het witje als platvissoort ruim vertegenwoordigd. Visgronden waar dit assortiment gevangen wordt zijn als belangrijkste visgebied voor de Schotten de Noordzee en verder nagenoeg alleen de visgebieden ten westen van Schotland.

Evenals in Nederland is ook in het Verenigd Koninkrijk sprake van overcapaciteit. Door de groei van de eigen vloot en de vlaggenvloot (omgevlagde Spaanse schepen) is de situatie nog moeilijker geworden. Tussen 1987 en 1991 moet volgens het EG meerjaren oriëntatie-programma (MOP) de vlootcapaciteit met 13 procent worden teruggebracht. Dit komt neer op een capaciteitsreductie van 22000 brt en 148000 pk. De helft van deze capaciteitsreductie probeert men te bereiken door het uitvlaggen van omgevlagde (vooral Spaanse) schepen. Door de recente juridische ontwikkelingen lijkt dit echter moeilijk realiseerbaar.

Tot nu toe is men er nog steeds niet in geslaagd de vangstcapaciteit effectief te beperken, ondanks het steeds verder verstrakken van het visserijbeleid. Een schip mag alleen nog maar vervangen worden door een even groot of kleiner schip. De ruimte voor de groei van de platvisvloot lijkt daarom beperkt.

De spanning tussen capaciteit en quota is het grootst in Schotland (kabeljauw, wijting, schelvis) en onder andere het Engels Kanaal (tong, kabeljauw, heek). De meeste tong- en scholquota worden vrijwel geheel benut. Alleen in de Noordzee kan de scholvisserij uit oogpunt van het beschikbare quotum nog wel uitgebreid worden. Nieuwe licenties worden echter niet meer uitgegeven. Mogelijk dat de platvisvloot in de Noordzee nog kan worden uitgebreid door het overnemen van licenties van rondvisschepen. Buiten de Noordzee bestaat deze mogelijkheid niet. Hier dient men over het algemeen speciale platvis of boomkorlicenties te beschikken. Binnen de bestaande vlootcapaciteit en licentiewetgeving kunnen schepen met de vereiste Noordzeelicenties uit andere gebieden naar de Noordzee worden gedirigeerd.

1.4 Statistische verantwoording

Met name hebben zich problemen voorgedaan bij het verzamelen en groeperen van het voor de aanvoersector en de Britse regio's beschikbare statistisch materiaal.

Omdat in de Britse visserij de aanvoer van platvis voor een belangrijk deel ook door een aantal niet op platvis gespecialiseerde visserijen geschiedt kan, anders dan van de Nederlandse, van de Britse platvisvisserij geen vastomlijnde begrenzing worden aangegeven. Dit probleem doet zich het meest voor op het gebied van de vlootinzet en de aanvoer en besommingsverdeling.

In hoofdstuk 2 en 4 is de nadruk gelegd op het hoe en waarom van de vooral in recente jaren versneld opgekomen Britse boomkorvisserij. De moeilijkheid hierbij was dat in de Britse visserijstatistieken nog zeer weinig of in het geheel niets over deze tak van visserij wordt vermeld zodat andere bronnen moesten worden aangeboord. Bovendien werd zonder in details te treden het opzoeken en rangschikken van de gegevens en het cijfermateriaal extra bemoeilijkt en tijdrovend door de aparte indelingen van het voorhanden zijnde Britse statistisch materiaal. Elk landsdeel van het Verenigd Koninkrijk heeft hierbij zijn eigen visserijstatistiek welke veelal niet op elkaar zijn afgestemd. De Schotse statistiek komt hier nog het beste bij uit de bus.

Voorts bevatten de Britse aanvoerstatistieken geen gegevens over de toenemende stroom van platvis naar het buitenland via directe aanvoer in Nederlandse havens. Overigens wordt deze groeiende aanvoerstroom vermoedelijk ook niet onder de Britse exportcijfers verantwoord.

2. Aanvoersektor

2.1 Ontwikkeling platvisvisserij

Voor het Verenigd Koninkrijk is tot medio jaren zeventig alleen sprake geweest van een geregelde platvisvisserij door het vissen met de bordentrawl op schol in de Noordzee. Daarnaast werd platvis aangevoerd door de kustvisserij. Tenslotte werd platvis als bijvangst van de trawlvisserij op rondvis aangevoerd uit veraf gelegen wateren. Het centrum van de platvissector (aanvoer, handel en verwerking) was hierbij gevestigd aan de oostkust van Engeland, met name in Lowestoft en in mindere mate Grimsby en Hull.

Aan deze situatie kwam bij het uitbreken van de oliecrisis en het daarna volgende debacle in de verre visserij (kabeljauwoorlog) een abrupt einde. Nagenoeg gehele plaatselijke trawlervloeden verdwenen uit de Britse visserij. Dit had mede verstrekkende gevolgen voor de platvis. De aanvoer hiervan, in het bijzonder van schol, heilbot, rog en vleet (Noordzee en IJsland), daalde in een kort tijdbestek van 70000 naar 50000 ton. Hierbij werd de aanzienlijke platvisaankomst van de verre visserij tot nul gereduceerd. Vervolgens kwam na een korte opbloei een verdere daling van de aanvoer naar rond 40000 ton (1983) tot stand, met de Noordzeeschol als de grote verliezer. Oorzaken waren volgens de Britten de toegenomen concurrentie uit het buitenland (vooral Nederland), de toetreding van het Verenigd Koninkrijk tot de EG en in de exploitatiefeer de gestegen energie/brandstofprijzen. Wegens de geringe aanvoer kwaliteit van de Britse vooral op schol gespecialiseerde visserij kon geen weerwoord worden gegeven aan de concurrentie en kon niet voor dekking worden gezorgd voor de gestegen exploitatiekosten. Het gevolg hiervan was een verminderde afname, lage visprijzen en negatieve bedrijfsresultaten met als gevolg vernietiging van visserijcapaciteit. De achteruitgang van dit alles trof voornamelijk de visserij- en visverwerkende bedrijven aan de oostkust van Engeland.

2.1.1 Vernieuwing

Inmiddels werd midden jaren zeventig met succes in het zuidwesten van Engeland (Brixham en Newlyn) de op Hollandse en Belgische leest geschoeide boomkorvisserij op platvis geïntroduceerd. Voedingsbodem voor deze introductie was het wegvallen van bestaande visserijen en de door contacten met buitenlandse boomkorvissers verkregen kennis over dit type visserij. De introductie, met als basis visserij op waardevolle platvissoorten (tong), verliep van meet af aan voorspoedig en is sindsdien danig uitgebreid.

Als vervolg op dit succes werd in 1984 vanaf de oostkust van Engeland (Lowestoft), in samenhang met het opvoeren van de aanvoer kwaliteit, een aanvang gemaakt met de boomkorvisserij op voornamelijk schol. Dit initiatief, met als animator een uit het zuidwesten van Engeland afkomstige visserijondernemer, verloopt ook voorspoedig. Uitkomsten van deze visserij werden later verder nog in positieve zin beïnvloed door dalingen in de energie/brandstofprijzen. Deze gunstige resultaten hebben er toe geleid dat in de laatste jaren op overigens nog bescheiden schaal ook elders in het Verenigd Koninkrijk de voor Britse begrippen lucratieve boomkorvisserij wordt ingevoerd.

Toepassing van de boomkorvisserij heeft er voor gezorgd dat de Britse platvisaanvoer niet beneden de 40000 ton per jaar is gezakt. Het laatste jaar (1989) is zelfs een stijging geraamd naar 66000 ton jaaraanvoer (inclusief aanvoer in het buitenland). Het opbrengstniveau steeg hierbij navenant naar 260 miljoen gulden per jaar. Verdere uitbreiding van de boomkorvisserij wordt echter gehinderd door het van toepassing zijnde Britse licentiesysteem. Een tweede hindernis voor uitbreiding zijn de aan de licenties gekoppelde capaciteitsbeheersende maatregelen, waaronder het tegengaan van het onder Britse vlag brengen van buitenlandse vissersvaartuigen.

2.2 Vloot en opvarenden

De kern van de Britse visserij op platvis bestaat uit een groeiende vloot van momenteel ongeveer 170 boomkorvaartuigen. Hiervan wordt een aantal tevens ingezet in de visserij op schelpdieren (scallops). Van de schepen is twee derde te rekenen tot de lengteklasse 10-24 meter en een derde tot de lengteklassen boven de 24 meter. De schepen met de grootste motorvermogens (1000-2400 pk) worden gewoonlijk ingezet in de Noordzeevisserij. De kleinere krachten (300-800 pk) zijn het best explorabel gebleken in de platvisvisserij in het Engels Kanaal, het Bristolkanaal en in sommige delen van de Ierse Zee. Tevens zijn met als voornaamste reden omzeiling van de licentieregelingen, in recente jaren schepen beneden de 10-meter lengte voor de boomkorvisserij uitgerust. Het exacte aantal van deze schepen is niet bekend. Volgens mededelingen is dit nog betrekkelijk laag, doch voor uitbreiding vatbaar. Een aantal vissen reeds vanuit onder andere Fleetwood, in de Liverpoolbaai en in de Morecambebaai.

De boomkorvloot is overwegend geconcentreerd in Lowestoft, Brixham en Newlyn. Verder komen kleine concentraties voor in Portsmouth, Plymouth, Fleetwood en Grimsby. De overige, meest kleine vaartuigen, zijn eveneens overwegend afkomstig uit havens in Engeland en Wales. Gesteld kan worden dat meer dan de helft van de boomkorvloot is gestationeerd in de Kanaalhavens (100), met als grootste concentratie het westelijk deel daarvan (85).

Minder dan een derde heeft domicilie aan de Engelse oostkust (40). De resterende vaartuigen zijn voornamelijk afkomstig van de Engelse en Waleswestkust (20) en tenslotte uit Schotland (Buckie) en Noord-Ierland (samen 10).

2.2.1 Tweedehands

De boomkorvloot bestaat hoofdzakelijk uit in Nederland aangekochte tweedehands schepen. Sinds 1975 zijn dit er ongeveer 95 met een totaal motorvermogen van plusminus 80000 pk. Het zwaartepunt van deze aankopen lag met 65 eenheden in de periode 1984 tot en met 1989. Het Verenigd Koninkrijk is verreweg de grootste afnemer van Nederlandse kotters. Veel van de schepen ondergingen eerst groot onderhoud of ingrijpende verbouwingen; enkele zijn sindsdien reeds teruggeweest voor meerdere verbouwing of reparaties. Bij een aantal schepen moesten achteraf in verband met de geldende strengere Engelse veiligheidsvoorschriften nog aanpassingen worden verricht.

Bij de aankoop van de tweedehandsschepen ging het aanvankelijk om kotters uit de begin jaren zeventig van 200 tot en met 600 pk en een lengte tot 25 meter. Later vooral om vrij nieuwe kotters, langer dan 25 meter, tot 1500 pk of zelfs hoger. Het jaar 1987 gaf echter een terugkeer te zien naar motorvermogens rond de 1000 pk. Hoewel dit type schip op de Nederlandse markt schaarser begint te worden. In het kader van de maatregelen voor capaciteitsbeheersing is bovendien de speelruimte waarin vervanging en uitbreiding kan plaatsvinden klein geworden.

2.2.2 Nieuwbouw

Van 1987 af zijn een zeven-tal nieuwgebouwde boomkorkotters door Nederlandse scheepswerven afgeleverd aan de Britse visserij. Motorvermogens van deze schepen bedragen 300 respectievelijk 1500 en 2400 pk. De lengten van de schepen belopen 22 respectievelijk 37 en 38 meter per schip. Een aantal van deze eenheden zijn ook geschikt gemaakt voor andere takken van visserij dan de boomkorvisserij alleen.

Voorts is in het Verenigd Koninkrijk een aanvang gemaakt met het zelf bouwen van boomkorkotters naar Nederlands model. Enkele hiervan doen reeds dienst in de Britse platvisvisserij. Spreiding van de motorvermogens en de lengten van de schepen lopen min of meer analoog aan de door Nederland aan Engeland geleverde nieuwe schepen.

De ontluikende nieuwbouw en modernisering van de vloot zijn mede mogelijk gemaakt door naast subsidieregelingen - waarvan de kraan momenteel is dichtgedraaid - een soepelere kredietverschaffing in de visserij dan voorheen door de Britse financiers in verband met de gunstige positieve resultaten en de ervaring en groeiende vakbekwaamheid in deze tak van visserij. Hoewel vooral aan de Engelse oostkust de opvarenden nog wel eens wordt verweten

te weinig betrokkenheid bij het bedrijf en de visserij te betonen. Aan deze klacht wordt getracht iets te doen door binnen het bedrijf opleiding te geven welke toegespitst is op de jongere vissers.

2.2.3 Opvarenden

De bemanning van de boomkorschepen bestaat in vergelijking met die van de Hollandse schepen gemiddeld per schip uit meer opvarenden. Britse kwalificaties op het gebied van bemanningsrangen en functies zijn hier debet aan. Op de Britse boomkorvloot zijn op een aantal schepen Nederlandse opvarenden aanwezig. Verschillende Britse werkgevers in deze tak van visserij zijn hiervan gecharmeerd in verband met, wat zij overigens stellen, de grotere betrokkenheid bij en vakkennis van het bedrijf en de visserij door de Hollanders. Dezelfde hiervoor genoemde kwalificaties en de huidige situatie op de arbeidsmarkt (heersende werkloosheid) staan echter het in dienst nemen van buitenlanders in de weg.

2.3 Visgronden

Circa 60 procent van alle in het Verenigd Koninkrijk aangevoerde platvis is gevangen in de Noordzee. Uit de gebieden ten westen van Schotland en in de Ierse Zee komt plusminus 20 procent. Het resterende percentage wordt verkregen van vangsten uit het Engels Kanaal en het Bristolkanaal, inclusief enkele procenten afkomstig uit de overige gebieden, zie tabel 2.1. De aanvoer vanaf de verre visgronden is in de jaren zeventig nagenoeg geheel komen te vervallen. Van de verkregen besomming is ruim de helft afkomstig van de Noordzeevangsten en net als bij de hoeveelheden 20 procent afkomstig van vangsten uit de gebieden ten westen van Schotland en uit de Ierse Zee. De resterende 30 procent komt voor rekening van het Engels Kanaal en het Bristolkanaal, wederom inclusief enkele procenten uit de overige gebieden.

Hieruit blijkt dat de Noordzee voor de Britse aanvoer en besomming van platvis, evenals overigens die van de rondvis, verreweg het belangrijkste visgebied is. Verder dat de westelijke en noordwestelijke wateren (de Ierse Zee en west van Schotland) de tweede plaats bezetten op het gebied van de aanvoer, doch de zuidwestelijke wateren (het Engels Kanaal en het Bristolkanaal) de tweede plaats bezetten op die van de opbrengst. Het Engels Kanaal gevolgd door het Bristolkanaal leveren hierbij de meest waardevolle en de gebieden ten westen van Schotland de minst waardevolle platvissoorten.

Door het ontstaan van de Britse boomkorvisserij is in alle gebieden waar deze visserij door de Britse vissers wordt uitgeoefend een stijging in de platvisvangsten gerealiseerd.

Tabel 2.1 *Herkomst platvisaanvoer (aanvoergewicht in 1000 ton) Britse vaartuigen in het Verenigd Koninkrijk a)*

Zeegebied	Jaar						
	1970	1974	1983	1986	1987	1988	1989 b)
Noordzee	43,5	33,2	25,9	26,0	30,6	33,2	37,7
Engels Kanaal	3,2	2,7	4,9	5,3	6,1	6,5	6,8
Ierse Zee	4,4	4,4	3,9	4,4	5,9	4,7	4,7
West/Schotland	5,2	4,0	4,1	4,6	5,7	5,3	6,3
Bristolkanaal	2,4	1,7	2,1	2,6	3,3	3,2	3,1
Verre visgronden	8,7	4,9	-	-	-	-	-
Overige gebieden	0,8	0,7	0,3	1,0	1,0	1,2	1,0
Totaal	68,2	51,6	41,2	43,9	52,6	54,1	59,6

a) Zie bijlage 1 voor verdere detaillering van de gegevens (exclusief 1989); b) Raming.

Uitgesplitst naar soort platvis komt ongeveer driekwart van de scholvangst uit de Noordzee en slechts een kwart uit de andere visgebieden, waarvan uit de Ierse Zee het grootste aandeel. De tongvangst is voor plusminus de helft afkomstig uit het Engels Kanaal en voor een vijfde uit de Noordzee. Van de andere gebieden zijn de Ierse Zee en het Bristolkanaal het belangrijkste. Tong-schar wordt voor drie kwart verschalkt in de Noordzee en voor het overige kwart voornamelijk in het Engels Kanaal. Schar tong komt zowel voor een derde uit de Noordzee als voor een derde uit het Bristolkanaal, respectievelijk voor een derde uit gebieden ten westen van Schotland. De platvissoorten rog, vleet en het witje komen voornamelijk uit de Noordzee en ten westen van Schotland vandaan. Tarbot komt hoofdzakelijk uit de Noordzee en griet hoofdzakelijk uit het Engels Kanaal en het Bristolkanaal. De overige soorten zoals heilbot, vroeger in belangrijke hoeveelheden nagenoeg geheel afkomstig van de verre visserij, hebben nu samen met bot in geringe hoeveelheden en schar als een grotere hoeveelheid voornamelijk de Noordzee als vangplaats.

De platvisvangsten uit de gebieden ten westen van Schotland, inclusief geringe hoeveelheden afkomstig uit het visgebied Rockall, komen nagenoeg geheel voor rekening van de Schotse visserij. De vangsten aan platvis daarentegen uit de Noordzee en de Ierse Zee komen voor het overgrote deel voor rekening van de Engelse visserij (inclusief Wales). De vangsten uit het Engels Kanaal en het Bristolkanaal worden zelfs geheel door de Engelse visserij gerealiseerd. De vangsten uit de overige gebieden zijn tevens grotendeels een Engelse zaak. Voor de geringe Noordierse vangsten aan platvis is de Ierse Zee het belangrijkste visgebied.

2.4 Aanvoer en besomming

Met een aandeel van nog geen 10 procent in de hoeveelheid respectievelijk 15 procent van de opbrengst van de door Britse schepen in havens van het Verenigd Koninkrijk aangevoerde vis lijkt de platvissector binnen de Britse visserij, in tegenstelling tot de Nederlandse, verhoudingsgewijs niet zo belangrijk.

Tabel 2.2 Aanvoer en besomming platvis Britse vaartuigen in het VK (in 1000 ton en mln gld, prijspeil 1989) a)

Soort	Jaar						
	1970	1974	1983	1986	1987	1988	1989 b)
Aanvoer							
Schol	44,1	29,1	21,0	21,4	25,7	27,3	31,3
Tong	1,3	1,0	2,3	3,2	3,1	3,0	3,0
Overige	22,8	21,5	17,9	19,3	23,8	23,8	25,3
Totaal	68,2	51,6	41,2	43,9	52,6	54,1	59,6
Besomming							
Schol	133,9	98,0	62,7	57,2	74,6	79,8	85,4
Tong	18,6	13,1	26,7	51,7	56,3	50,2	53,3
Overige	89,8	64,7	57,2	75,5	86,6	94,0	98,0
Totaal	242,3	175,8	146,6	184,4	217,5	224,0	236,7

a) Zie bijlage 2 voor verdere detaillering van de gegevens (exclusief 1989); b) Raming.

Afgezien van het belang in bepaalde regio's van het Verenigd Koninkrijk gaat het echter zowel voor de Britse als uit concurrerend oogpunt voor de Nederlandse visserij om een visserijsector welke in de afgelopen jaren op een geheel andere leest is geschoeid. Zeker in de laatste jaren heeft de Britse platvissector, in het bijzonder de boomkorvisserij, het predikaat dynamisch verworven. Bovendien geniet deze visserij als uitvloeisel hiervan al enige tijd, zowel positief (zakendoen) als negatief (concurrentie) de volle aandacht van het Nederlandse bedrijfsleven.

2.4.1 Het aanvoerpakket

Schol en tong zijn momenteel in de Britse platvisaandoer evenals in de Nederlandse de belangrijkste platvissoorten (zie tabel 2.2). Het platvispakket bestaat voor meer dan de helft uit

schol, welke voor meer dan een derde beslag legt op de platvisopbrengst. Tong daarentegen, als veel waardevoller vissoort, legt slechts voor plusminus 5 procent beslag op de aangevoerde hoeveelheden platvis, doch behaald iets minder dan een kwart van de opbrengst. In verhouding tot de andere platvissoorten is de aanvoer en besomming van tong het snelst gestegen. Hoewel de tongaanvoer de laatste jaren vrijwel gelijk is gebleven en de opbrengst per eenheid tong een daling heeft vertoond. Vanaf 1984 tot en met 1987 zijn vooral de luxe platvissoorten, waaronder tong, in waarde gestegen. Recent hebben zich voor schol per eenheid produkt prijsdalingen voorgedaan. Het resterende deel van het assortiment, dat meer sorteringen bevat dan het Nederlandse, komt voor rekening van de overige soorten platvis. Bij deze overige soorten overheersen rog en vleet in hoeveelheid en tongschar in waarde.

2.4.2 Verhouding Brits aanvoerpakket tot het Nederlandse

Platvis neemt zoals eerder gesteld in het totaal visserijbeeld van onze overburen een ruimschoots minder belangrijke plaats in als bij ons. Het Verenigd Koninkrijk wordt bij de vangst van platvis nog ver overtroffen door de Nederlandse visserij. Deze gunstige uitgangspositie van Nederland kan echter verkeren. Feit is dat de Nederlandse platvisaanvoer en opbrengst de laatste jaren is gaan stagneren, terwijl die van de Britten gestaag uitbreidt. Bovendien zit de Nederlandse visserij aan het plafond van de gequoteerde platvissoorten, terwijl het Verenigd Koninkrijk daarin nog ruimte heeft. Verder vertoont het Britse aanvoerassortiment van platvis, hoewel over het algemeen kwalitatief iets minder, meer variatie dan het Nederlandse.

Tabel 2.3 Vergelijking procentueel aandeel platvissoorten in 1989 a)

Vissoort	Verenigd Koninkrijk		Nederland	
	Aanvoer	Waarde	Aanvoer	Waarde
Schol	55	38	77	43
Tong	5	23	14	43
Overige	40	39	9	14
Totaal	100	100	100	100

Bron: Britse en Nederlandse visserijstatistieken.

a) Inclusief aanvoer in het buitenland.

De verschillen in sortering vinden enerzijds hun oorsprong in het feit dat de Britse platvisvloot duidelijk een grotere range aan visserijgebieden heeft dan de Nederlandse. Anderzijds doordat de Britse platvisaanvoer ook voor een deel wordt verzorgd door andere visserijen dan alleen de boomkorvisserij.

Voor de samenstelling van het pakket kunnen de percentages van tabel 2.3 voor schol en tong zonder meer met elkaar worden vergeleken. De absolute hoeveelheid en de opbrengst van beide vissoorten liggen voor Nederland echter op een hoger niveau.

Bij vergelijking van de percentages van de overige platvis moet bedacht worden dat het Britse assortiment overige platvis uitgebreider en in totaliteit hoger is dan het Nederlandse. De overige platvis gesplitst naar soort geeft voor Nederland een grotere aanvoer aan van de sortimenten tarbot, griet, schar en bot. Groot-Brittanie voert daarentegen duidelijk een grotere hoeveelheid tongschar aan. In 1988 voerden de Britten 5400 ton van deze vissoort aan. De opbrengst hiervan bedroeg ruim 31 miljoen gulden. Van de soorten zoals rog en vleet, schartong, witje en heilbot welke slechts zeer gering in de Nederlandse aanvoer voorkomen, voert het Verenigd Koninkrijk relatief grote hoeveelheden aan. In 1988 bedroegen deze soorten in de Britse aanvoer 15300 ton hoeveelheid, waarvoor een opbrengst werd behaald van ruim 42 miljoen gulden (zie bijlage 2).

2.4.3 Aanvoer in het buitenland

Naast platvisaanvoer in Britse havens vindt ook aanvoer van platvis plaats in buitenlandse havens. Nagenoeg alle in het buitenland aangevoerde platvis heeft Nederland als bestemming. Slechts kleine hoeveelheden worden afgezet in onder andere Denemarken, Frankrijk en Ierland. Het aanbod van Britse platvis naar Nederland verloopt tweeledig. Hetzij via directe aanlandingen van de Britse schepen in Nederlandse havens, of door verzending van de vissers zelf via koeltransport per as uit het Verenigd Koninkrijk.

Deze aanvoerlijnen zijn enerzijds te danken aan het feit dat in verband met een betere prijsvorming Ierse vissers hun in de Ierse Zee gevangen platvis via Fleetwood aan de westkust van Engeland per vrachtwagen/container naar Nederland verzenden om daar verkocht te worden. Engelse vissers uit het zuidwesten van Engeland hebben hierop ingehaakt. Met het gevolg dat er een aanvoerlijn per as van Britse platvis vanuit Fleetwood en later onder andere ook vanuit Brixham naar Nederland (in het bijzonder Urk) is ontstaan.

Anderzijds is de aanvoerlijn per schip ontstaan doordat Britse vissers uit het zuidwesten hun van origine Nederlandse boomkorschepen bij de op boomkorvisserij gespecialiseerde werven in Nederland in groot onderhoud/verbouwing geven. Dit contact

leidde ertoe dat overigens incidenteel en vrijwel alleen bij in Zuid-Nederland gevestigde afslagen eveneens Britse platvis werd aangeboden.

Tot en met 1986 werd jaarlijks, van jaar tot jaar oplopend, 50 tot 200 ton platvis door Britse vissers aan Nederlandse afslagen ter verkoop aangeboden. Voor het grootste deel rechtstreeks via vrachtauto's. Gedeeltelijk bestonden deze transporten uit sorteringen platvis welke in het Verenigd Koninkrijk niet gangbaar waren.

2.4.4 Wijzigingen in de aanvoer naar Nederland

Omstreeks eind 1987 kwam er verandering in de situatie. Door de stilligperiodes waar de Hollandse boomkorvloot aan onderhevig werd, liep de aanvoer van deze vloot terug. De Britse vissers vulden, voor zover zij niet aan contractuele verplichtingen aan Britse afnemers moeten voldoen, gezamenlijk met andere buitenlandse vissers, het ontstane vacuüm gedeeltelijk op. Hiertoe werd de Britse aanvoer van platvis hier te lande (per schip en per as gezamenlijk) opgevoerd van 600 ton met een aanvoerwaarde van 3 miljoen gulden in 1987 tot 6200 ton met een aanvoerwaarde van 23 miljoen gulden (raming) in 1989 (zie tabel 2.4).

Tabel 2.4 Raming aanvoer en besomming Britse platvis in Nederlandse havens (in 1000 ton en mln gld., prijspeil 1989) a)

Soort	Jaar		
	1987	1988	1989
Aanvoer			
Schol	0,3	2,1	5,1
Tong	0,1	0,3	0,4
Overige	0,2	0,4	0,7
Totaal	0,6	2,8	6,2
Besomming			
Schol	0,9	6,1	13,1
Tong	1,6	5,0	7,1
Overige	0,7	1,6	2,7
Totaal	3,2	12,7	22,9

a) Per schip en per as (visserij).

Elementen welke deze aanbodsvergroting van Britse platvis in de kaart spelen zijn:

- expansie van de Britse boomkorvisserij, waardoor een groeiend aanbod van platvis;
- een Britse handel en verwerking die nog niet is afgestemd op dit groeiend aanbod, speciaal niet op die van platvis;
- een voortdurende vraag van de Nederlandse vishandel en verwerking naar vis in het algemeen als handel en voor grondstof voor verwerkende bedrijven;
- ruime opnamecapaciteit en dienstverlening van de Nederlandse afslagen en de handel en verwerking.

Bovendien ontstond er verandering in de groep Engelse aanvoerders. Tot voorheen betrof dit voor de platvis vrijwel alleen vissers uit Brixham en soms Newlyn. Hierbij afgezien van enkele rondvis en pelagische vissers uit bijvoorbeeld Grimsby en enkele Schotse plaatsen. Momenteel bestaat de groep per schip aanvoerende Britten echter grotendeels alleen uit boomkorkotters uit Lowestoft. Aangevuld met (nieuwbouw)boomkorkotters uit onder andere Portsmouth, Plymouth, Exmouth, Fleetwood en Buckie (Schotland). Tevens is het aanvoeraccent verlegd van de Zuid-Nederlandse afslagen naar de noordelijker gelegen afslagen van Scheveningen, IJmuiden en Den Helder. De aanvoer per as (koelwagentransport) bleef voornamelijk alleen op Urk gericht.

Doordat de vangsten van de in Nederland aanvoerende Britse kotters voornamelijk uit (grote) schol bestaan is deze vissoort binnen het geheel van de aanvoer de belangrijkste positie in gaan nemen. Tevens zijn de door de schepen aangevoerde hoeveelheden op een veel hoger niveau komen te liggen dan de per as aangevoerde. Over het algemeen bestaat echter de platvis die per as wordt aangevoerd uit waardevoller soorten dan die door de Britse boomkorvaartuigen zelf in Nederland wordt aangevoerd.

3. Handel en verwerking

3.1 Internationale handel

Het Verenigd Koninkrijk is al lange tijd per saldo een vis-importerend land. De totale invoerwaarde van vis ligt aanzienlijk hoger dan de uitvoerwaarde. In 1988 was het invoeroverschot op de "visbalans" ruim 1,4 miljard gulden, op een totale invoerwaarde van circa 2,7 miljard gulden. Vooral in de jaren 1984 tot en met 1987 is de uitvoerwaarde snel gestegen. Uitgedrukt in reële gulden steeg sinds 1980 de uitvoer met 53 procent tegenover een invoergroei van 39 procent. Als gevolg hiervan daalde het invoeroverschot op de "visbalans" van 56 procent in 1980 tot 52 procent in 1988. In het begin van de jaren zeventig bedroeg dit tekort zelfs 60 tot 70 procent.

Tabel 3.1 In- en uitvoer van vis en visprodukten door het Verenigd Koninkrijk (in mln gld, prijspeil 1989)

Handelsstroom	Jaar					
	1980	1984	1985	1986	1987	1988
Invoer	1971	2347	2582	2650	2488	2734
Uitvoer	867	974	1104	1153	1351	1325
Invoeroverschot	1104	1373	1478	1497	1137	1409

Bron: Eurostat.

Verreweg het grootste gedeelte van de invoer is bestemd voor de binnenlandse markt, alleen garnalen worden weer verder geëxporteerd. De belangrijkste geïmporteerde vissoort is kabeljauw. In 1988 werd voor 600 miljoen gulden aan kabeljauwprodukten geïmporteerd. Andere belangrijke geïmporteerde produkten zijn garnalen en visconserven (zie bijlage 8).

De invoer van schol is in vergelijking met andere visprodukten van betrekkelijk gering belang. De totale invoer van scholprodukten (verse schol en scholfilets) steeg van 70 miljoen gulden in 1980 tot ruim 78 miljoen gulden in 1988.

De drie belangrijkste herkomstlanden voor visprodukten waren in 1988, respectievelijk IJsland, Denemarken en Noorwegen. Vooral de importen uit IJsland en Denemarken groeiden sterk. Ongeveer de helft van de import uit IJsland en Denemarken bestaat uit verse vis. Voor IJsland is het vooral de uitvoer van verse kabeljauw geweest, die heeft bijgedragen aan de groei van de uitvoer naar

het Verenigd Koninkrijk. De aanlandingen van IJslandse visserij-schepen in het Verenigd Koninkrijk daalden iets. Het aandeel van rechtstreekse aanlandingen in de verse importen daalde van de helft in 1980 tot minder dan een derde in 1987. Denemarken zag vooral de uitvoer van diepgevroren kabeljauwfilets flink toenemen.

Ten opzichte van de groei van de totale invoer, bleef de invoer uit Nederland sterk achter. Dit kwam vooral door de teruglopende invoer van verse scholprodukten. In het begin van de jaren tachtig zorgden deze produkten nog voor bijna de helft van de totale visexport naar het Verenigd Koninkrijk.

Tabel 3.2 De invoer van vis en visprodukten van het Verenigd Koninkrijk naar belangrijkste herkomstlanden (in mln. gld., prijspeil 1989)

Herkomst	Jaar					
	1980	1984	1985	1986	1987	1988
IJsland	213	188	312	438	430	462
Denemarken	273	326	360	406	391	423
Noorwegen	282	331	389	332	293	325
Thailand	22	69	85	150	171	236
Verenigde Staten	241	241	257	186	146	208
Canada	214	196	177	226	222	192
Nederland	137	130	138	105	99	103

Bron: Eurostat.

In hoeveelheid zijn haring en makreel nog steeds de belangrijkste geëxporteerde vissoorten, naar waarde gemeten niet. Het zijn vooral de duurere vissoorten en de schaal- en schelpdieren die worden geëxporteerd. Opvallend is de sterke stijging van de uitvoer van zalm. Binnen het totale uitvoerpakket zijn tong en schol van betrekkelijk gering belang. De uitvoerwaarde van verse schol bedroeg in 1988 circa 16 miljoen gulden, die van tong circa 39 miljoen gulden, (zie bijlage 8).

In 1988 waren de drie belangrijkste bestemmingslanden voor vis respectievelijk Frankrijk, Spanje en Nederland. De sterke groei van de uitvoer naar Spanje is vooral het gevolg geweest van de activiteiten van de Spaanse "vlagschepen".

Sinds de toetreding van het Verenigd Koninkrijk tot de EG is men zich steeds meer op Europa gaan oriënteren. Het aandeel van de Britse Gemenebesten (o.a. Australië en Canada) in de totale uitvoer daalde van ruim 36 procent in 1970 tot minder dan 4 procent in 1988. Daarentegen steeg het aandeel van Frankrijk als bestemming voor de uitvoer van 6 procent in 1970 tot 38 procent in 1988.

Tabel 3.3 De uitvoer van vis en visprodukten van het Verenigd Koninkrijk naar belangrijkste bestemmingslanden (in mln. gld., prijspeil 1989)

Bestemming	Jaar					
	1980	1984	1985	1986	1987	1988
Frankrijk	235	313	363	399	489	504
Spanje	48	84	98	118	171	197
Nederland	78	72	76	79	113	99
Verenigde Staten	41	94	121	106	92	90
België	34	38	40	54	70	63
Italië	27	37	41	46	58	69
West Duitsland	33	31	35	45	50	57
Ierland	75	89	91	76	78	43

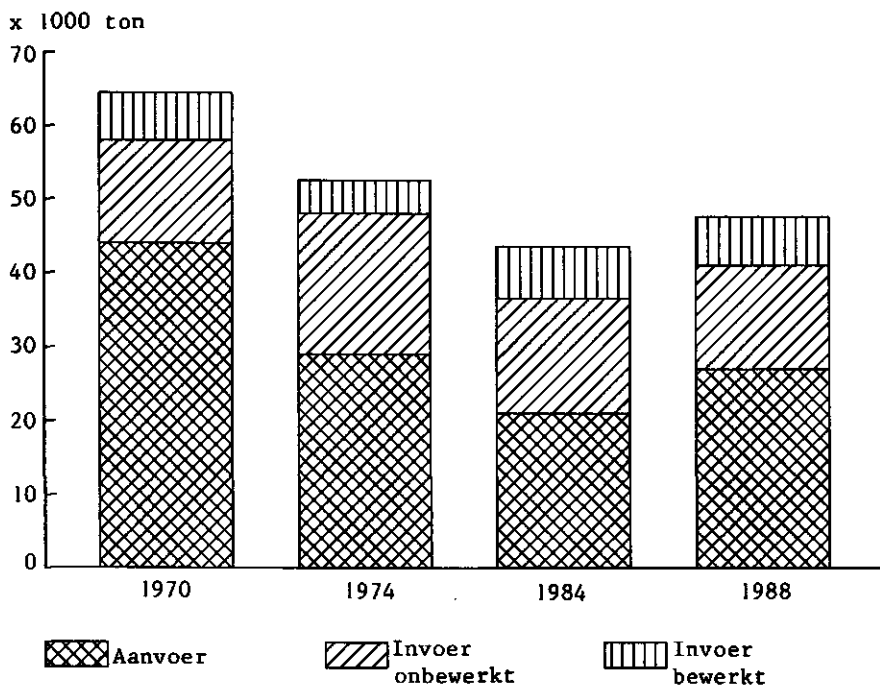
Bron: Eurostat.

3.2 Het aanbod van schol in het Verenigd Koninkrijk

3.2.1 Ontwikkeling van het totale aanbod van schol

Het totale aanbod van schol daalde van 64500 ton in 1970 tot 43500 ton in 1984. De belangrijkste teruggang was omstreeks medio jaren zeventig ten gevolge van problemen in de aanvoersector (verlies van vangstrechten bij IJsland en Noorwegen en oliecrisis). De tweede keer rond 1983 waren er zowel problemen in de aanvoersector (hoge olieprijsen, goedkope Nederlandse importen) als in de verwerkingssector (concurrentie van de Nederlandse fileerindustrie). Beide malen is een deel van de verwerkingscapaciteit verdwenen. Als gevolg van de stijgende aanvoer is het aanbod van schol in de laatste jaren toegenomen (zie figuur 3.1 en bijlage 9).

Door het verdwijnen van een deel van de aanvoer zijn de verwerkingsbedrijven steeds meer afhankelijk geworden van importen. Dit geldt vooral voor de fileerderijen in het Humberidgebied (Hull en Grimsby). In aanvoergewicht gerekend wordt bijna de helft van het totale aanbod geïmporteerd. In begin jaren zeventig was dit aandeel met 30 à 35 procent aanzienlijk lager. De laatste jaren loopt het aandeel van de importen weer terug.

Figuur 3.1 Ontwikkeling van het aanbod van schol in het Verenigd Koninkrijk (in 1000 ton aanvoergewicht)

3.2.2 Samenstelling van de invoer van schol

In de handelsstatistiek worden drie specifieke scholproducten onderscheiden te weten: verse schol, diepgevroren schol en diepgevroren scholfilets. Daarnaast bestaat de invoer van rauwe en gepaneerde vis ook voor een deel uit schol.

Binnen de totale scholinvoer is verse schol duidelijk het belangrijkste produkt. Al sinds het begin van de jaren zeventig beweegt het niveau van de invoer zich rond de 10 à 15 duizend ton. Alleen in het begin van de jaren tachtig waren de importen tijdelijk aanzienlijk hoger. De hoge importen en de hier uit voortvloeiende lage prijzen voor de aanvoer, hebben mede bijgedragen aan de teruggang van de scholvloot (zie hoofdstuk 2). Tot voor kort was Nederland veruit het belangrijkste herkomstland voor de invoer van verse schol. Sinds 1984 is echter de invoer uit IJsland sterk toegenomen. De stijging van de scholinvoer is hoofdzakelijk veroorzaakt door een toename van de importen per container. De aanvoer van schol door IJslandse visserijvaartuigen in Hull en Grimsby liep zelfs terug van circa 1300 ton in 1984

tot 300 ton in 1988. De IJslandse schol is hoofdzakelijk afkomstig als bijvangst van kabeljauwvissers. Het hoogtepunt in de aanvoer is in de periode april tot en met juni. Men opereert dan in een gebied waar veel schol wordt meegevisst.

De per container uit IJsland geïmporteerde schol is volgens de Britse handel beduidend minder van kwaliteit dan de overige schol, hetgeen ook tot uiting komt in de prijs. De afgelopen jaren bedroeg de gemiddelde invoerprijs van IJslandse schol circa 2 gulden per kg tegen circa 3 gulden per kg voor de Britse en Nederlandse schol. Daarentegen brengt de schol, die door de IJslandse visserij in het Verenigd Koninkrijk wordt aangeland, juist een hogere prijs op (tot ruim f 3,50 per kg). Naast een grotere versheid, zorgt ook het grotere aandeel van grove schol voor een hogere prijs.

Ondanks de beëindiging van het tariefcontingent eind 1988 blijven de importen uit IJsland op een hoog peil. In 1988 bestond er nog een tariefvrij contingent voor 5000 ton. In 1989 moet voor alle geïmporteerde schol een invoerheffing worden betaald van 8 procent. Vreemd genoeg is in 1988 nauwelijks door het Verenigd Koninkrijk gebruik gemaakt van dit tariefcontingent. Waarschijnlijk hangt dit samen met de lage invoerprijs die beneden de EG referentieprijs van f 2,90 per kg lag.

Voorals de laatste jaren (1988 en 1989) levert de import uit IJsland nogal wat ergernis op bij de Engelse aanvoersector. Door de grote hoeveelheid zou de prijsvorming worden verstoord. Tot voor kort kwam alleen in Grimsby IJslandse schol op de markt. De laatste tijd wordt deze soort ook in Lowestoft verkocht.

De import van verse schol uit België en Denemarken bestaat voor het grootste gedeelte uit aanvoer van vissers uit deze landen in het Verenigd Koninkrijk.

Tabel 3.4 Invoer van verse schol door het Verenigd Koninkrijk (in 1000 ton)

Herkomst	Jaar						
	1978	1980	1984	1985	1986	1987	1988
Nederland	10,3	17,0	8,2	7,1	7,2	3,6	3,7
IJsland	0,7	0,8	2,6	5,5	6,3	7,2	7,7
België	2,2	1,9	2,3	1,8	1,6	1,5	1,0
Denemarken	2,2	2,9	0,8	1,0	0,6	0,4	0,5
Frankrijk	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	0,5	0,4
Totaal	16,0	22,9	14,7	15,7	16,0	13,5	13,6

Bron: Eurostat, CBS, MAFF.

De invoer van hele diepgevroren schol is voor de totale grondstofvoorziening van veel geringere betekenis. De laatste jaren schommelt deze invoer rond de 500 ton.

De import van diepgevroren scholfilet is vooral in het begin van de jaren tachtig flink toegenomen. Door de stijgende importen uit Nederland is IJsland als belangrijkste leverancier verdrongen. Dit ondanks de hogere prijs van de Nederlandse scholfilets. De laatste jaren lijkt ook Denemarken op te komen als nieuwe concurrent.

Tabel 3.5 Invoer van diepgevroren scholfilet door het Verenigd Koninkrijk (in 1000 ton)

Herkomst	Jaar						
	1978	1980	1984	1985	1986	1987	1988
Nederland	0,6	0,5	2,0	1,9	1,7	1,6	1,7
IJsland	.	.	0,8	0,7	0,8	0,3	0,2
Denemarken	.	.	0,1	0,2	0,4	0,4	0,5
Totaal	1,3	1,6	3,2	2,9	3,0	2,5	2,5

Bron: Eurostat.

Gepaneerde schol is in de in- en uitvoerstatistiek samengevoegd met andere gepaneerde vis. Gepaneerde produkten uit Nederland betreffen vrijwel alleen schol. Ook hier was de grootste toename in het begin van de jaren tachtig. Evenals bij diepgevroren scholfilets stagneert ook hier de groei van de invoer.

Tabel 3.6 Invoer van gepaneerde visfilets in het Verenigd Koninkrijk (in tonnen)

Herkomst	Jaar						
	1978	1980	1984	1985	1986	1987	1988
Nederland	0,0	0,0	1,0	1,5	1,5	1,1	1,2
Denemarken	1,8	2,2	2,0	2,0	1,5	1,1	1,5
Totaal	1,8	2,3	4,2	3,8	3,2	2,4	3,5

Bron: Eurostat, CBS, MAFF.

3.3 Het aanbod van tong in het Verenigd Koninkrijk

3.3.1 Ontwikkeling van het totale aanbod van tong

Voor tong is de binnenlandse aanvoer de belangrijkste bepalende factor geweest voor de ontwikkeling van het totale aanbod. Als gevolg van de stijgende aanvoer (zie hoofdstuk 2) kon het totale aanbod toenemen van circa 2700 ton in 1978 tot 3900 ton in 1988. Het aandeel van de invoer in het totale aanbod is gedaald tot 20 à 25 procent.

Figuur 3.2 Ontwikkeling van het aanbod van tong in het Verenigd Koninkrijk (in 1000 ton aanvoergewicht)

3.3.2 Samenstelling van de invoer van tong.

Bij de invoer van tong spelen twee produkten een rol: verse hele tong en diepgevroren hele tong. Voor beide produkten is Nederland het belangrijkste herkomstland. Daarnaast wordt ook tong uit België geïmporteerd. Bij de invoer van verse tong uit België gaat het hoofdzakelijk om de aanvoer van deze vissoort door Belgische vissers in het Verenigd Koninkrijk.

De laatste jaren is de invoer van verse tong teruggelopen. De invoer van diepgevroren tong bleef ongeveer gelijk.

Tabel 3.7 Invoer van verse tong door het Verenigd Koninkrijk (in tonnen)

Herkomst	Jaar						
	1978	1980	1984	1985	1986	1987	1988
Nederland	492	513	468	716	433	250	313
België	159	158	179	235	157	120	79
Totaal	792	865	987	1037	633	455	591

Bron: Eurostat, CBS.

Tabel 3.8 Invoer van diepgevroren tong door het Verenigd Koninkrijk (in tonnen)

Herkomst	Jaar						
	1978	1980	1984	1985	1986	1987	1988
Nederland	212	75	140	218	234	340	218
België	24	1	28	58	48	43	20
Totaal	353	114	215	316	315	425	312

Bron: Eurostat, CBS.

3.4 De afzet van schol en tong

3.4.1 Ontwikkeling van de visconsumptie in het algemeen

In vergelijking met Nederland neemt vis in het Verenigd Koninkrijk een belangrijker plaats in binnen het totale voedselpakket. Volgens berekeningen van de FAO bedroeg de visconsumptie in de periode 1982-1984, uitgedrukt in vangstgewicht, jaarlijks 17,7 kg per hoofd van de bevolking (Nederland 14,2 kg per hoofd, LEI 1989). Het MAFF (Ministry of Agriculture, Fisheries and Food) schat de visconsumptie per hoofd uitgedrukt in produktgewicht op circa 8 kg (zie tabel 3.9). Deze hoeveelheid stemt vrij behoorlijk overeen met het eerder genoemde vangstgewicht van 17,7 kg. Op grond van deze cijfers kan de totale binnenlandse consumptie worden geschat op bijna 1 miljoen ton (vangstgewicht). Op basis van consumentenonderzoek 1) komt men tot een raming van de

1) Van Attwood, Marketpower in SFIA Annual Report 1988

binnenlandse consumptie van circa 700000 ton. Dat dit cijfer be-
 duidend lager ligt is op zich niet zo vreemd. Veelal vindt men
 bij consumentenonderzoek maar een deel terug van de totale con-
 sumptie.

*Tabel 3.9 Consumptie van vis en visprodukten in het Verenigd
 Koninkrijk (in kg produktgewicht per hoofd)*

Visprodukt	Jaar						
	1970	1974	1978	1982	1984	1986	1988
Haring	0,6	0,6	0,1	0,1	0,3	0,2	0,2
Overige zeevis	6,7	5,8	5,0	4,9	5,2	5,2	5,3
Schaal- en schelpdieren	0,5	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,8
Conserven	1,0	1,0	1,0	1,3	1,6	1,9	1,9
Totaal	8,8	8,0	6,7	6,9	7,7	7,9	8,2

Bron: MAFF.

In de jaren zeventig is de visconsumptie flink gedaald. De laatste jaren lijkt deze zich weer wat te herstellen. De belangrijkste oorzaken die worden genoemd voor deze teruggang zijn onder andere verminderde kennis en bereidheid bij de huisvrouw om vis te bereiden en het beperkte aantal verkooppunten voor verse vis. Daarnaast is het zwakke imago van vis in het Verenigd Koninkrijk (fish and chips) mogelijk ook oorzaak van de teruggang. Vooral voor het fish and chips kanaal is er al snel sprake van substitutie door vleesprodukten bij relatief hogere visprijzen. Fish and chips wordt vooral gegeten door de lagere inkomensklassen, die erg gevoelig zijn voor een verandering in prijs.

Bijna de helft (44 procent) van de totale visconsumptie wordt buitenshuis gegeten, hetgeen voor een belangrijk gedeelte valt toe te schrijven aan de fish and chips shops (zie tabel 3.10). Ook in restaurants, café's en bedrijfskantines is dit een belangrijk gerecht. Het totale buitenshuisverbruik bedroeg in 1985 circa 370 miljoen pond (circa 1,1 miljard gulden). Tot het buitenshuisverbruik (catering) worden ook de meeneemaaltijden gerekend.

De omzetwaarde van vis en visprodukten bedroeg in 1985 517 miljoen pond (circa 1,8 miljard gulden). Ongeveer 45 procent van het thuisverbruik bestaat uit verse vis. Ook gerookte vis (onder andere kippers) wordt tot de verse vis gerekend. Per landsdeel loopt het aandeel van verse vis in het totale thuisverbruik sterk uiteen. In Schotland ligt dit aandeel rond 70 procent, in het zuiden (Londen en omgeving) is het aandeel van verse vis slechts 30 procent.

De belangrijkste soorten verse vis zijn kabeljauw en schelvis (49 procent van de totale bestedingen aan verse vis). Het grootste gedeelte van de verse vis wordt nog steeds via de gespecialiseerde vishandel verkocht (zie tabel 3.11). Wel zijn de laatste jaren de supermarkten in opkomst die verse vis meer als luxe produkt positioneren.

Tabel 3.10 Buitenshuisverbruik visconsumptie 1985

Afzetkanaal	Procentueel marktaandeel
"Fish and chips"	33
Kantines	19
Restaurants/café's	17
Pubs	11
Onderwijsinstellingen	8
Hotels	6
Ziekenhuizen etc.	5
Overige	1
Totaal	100

Bron: SFIA.

Tabel 3.11 Procentueel marktaandeel type verkooppunt verse en diepgevroren vis in 1985

Verse vis		Diepgevroren vis	
Type verkooppunt	Markt- aandeel	Type verkooppunt	Markt- aandeel
Viswinkel	52	Grote zes supermarktketens	40
"Market stalls"	18	"Freezer centers"	25
Supermarkten	13	Overige supermarkten	12
Rijdende viswagens	7	"Coops"	8
Kruideniers	2	Kruideniers	4
Overige	8	Overige	11
Totaal	100	Totaal	100

Bron: SFIA.

De distributie van diepgevroren vis verloopt hoofdzakelijk via de grote supermarktketens. Te verwachten valt dat ook in het Verenigd Koninkrijk de concentratie in de levensmiddelenhandel

zich zal voortzetten. In vergelijking met andere Europese landen hebben de hypermarkten (zeer grote supermarkten) al een groot marktaandeel verworven. In 1982 bedroeg het marktaandeel van de hypermarkten 20 procent. Ter vergelijking, in Nederland was dit aandeel 3 procent en in West Duitsland 18 procent.

De verdeling van de distributie van verse en diepgevroren vis in 1985 is weergegeven in tabel 3.11.

Ook bij de diepgevroren vis zijn kabeljauw en schelvis de belangrijkste vissoorten. In 1985 bedroeg het aandeel van deze twee vissoorten in de totale bestedingen aan diepgevroren vis ruim 67 procent.

3.4.2 Ontwikkeling van de afzet van schol

Tot voor kort was vrijwel het gehele aanbod van schol op de Britse markt bestemd voor de binnenlandse afzet. Pas sinds kort heeft de uitvoer van scholproducten enige betekenis gekregen (zie figuur 3.3 en bijlage 9).

De binnenlandse afzet kan met behulp van een voorzieningsbalansberekening worden geschat op ca 42000 ton. Dit komt overeen met 5 à 7 procent van de totale binnenlandse visconsumptie.

Figuur 3.3 Ontwikkeling van de afzet van schol van het Verenigd Koninkrijk (in 1000 ton aanvoergewicht)

Mede onder invloed van de stagnatie in aanvoer en aanbod nam de binnenlandse afzet af van 64000 ton in 1970 tot minder dan 42000 ton in 1988. Daarnaast zal ook het zwakke imago van vis in het algemeen een negatieve invloed hebben gehad op de afzet. Vooral de grove schol wordt veelal afgezet via de catering sector (fish and chips), waar de prijs een belangrijke rol speelt. Door de sterke stijging van de prijs van vooral de grove schol is de afzet hier relatief sterker teruggelopen. Ter vergelijking: in 1988 kostte een portie chips and sausages 85p en een portie fish and chips 150p.

3.4.3 De uitvoer van schol

De uitvoer van schol is pas sinds 1984 van enige betekenis geworden. Verreweg het grootste gedeelte van de schol wordt naar Nederland geëxporteerd.

Opvallend is het grote verschil tussen de Nederlandse en Britse statistieken omtrent de handelsstroom van verse schol van het Verenigd Koninkrijk naar Nederland. Mogelijk wordt dit verschil veroorzaakt door aanlandingen van Britse vaartuigen in Nederland (zie hoofdstuk 2). Daarnaast wordt ook vis per container naar Nederland geëxporteerd, welke grotendeels wordt verhandeld op de afslag van Urk. Elke week vertrekken een of meerdere containers met vis vanuit Brixham en Fleetwood naar Nederland (zie hoofdstuk 2).

Ook in 1989 heeft de stijging van de uitvoer van verse schol naar Nederland zich voortgezet. Hoewel de invoer qua omvang voor de totale verwerkte en verhandelde hoeveelheid in Nederland nog van vrij gering belang is, bij een totale invoer van 7000 ton op de totaal verwerkte hoeveelheid van 100000 ton, kan in sommige gevallen toch de prijsvorming worden beïnvloed.

Tabel 3.12 *Uitvoer van verse schol door het Verenigd Koninkrijk (in 1000 ton)*

Bestemming	Jaar						
	1978	1980	1984	1985	1986	1987	1988
Nederland	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	1,3	1,9
Totaal	0,2	0,1	0,1	0,1	0,2	1,6	2,2
Invoer NL a)	0,1	0,3	0,0	0,7	0,4	2,6	4,9

Bron: Eurostat, CBS.

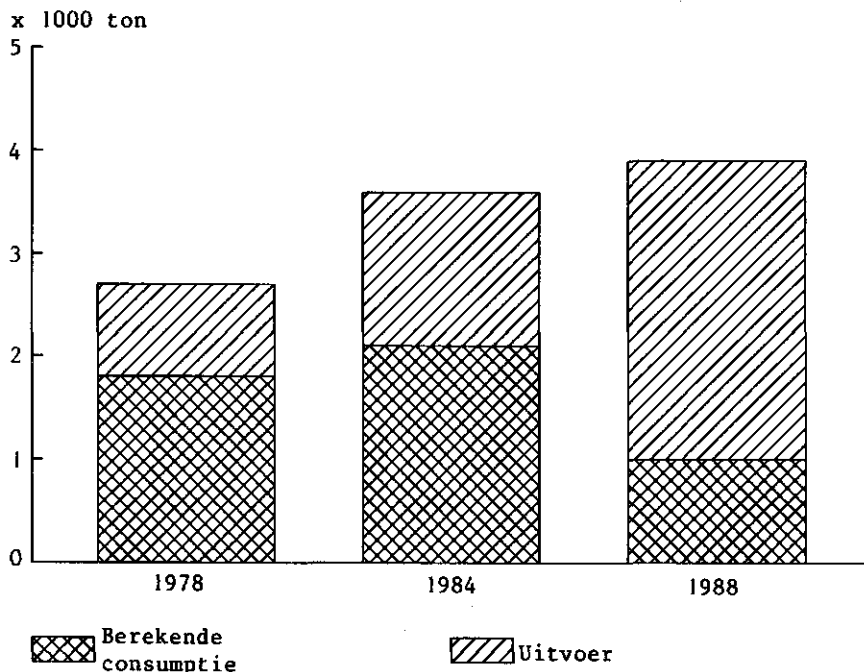
a) Invoer uit het Verenigd Koninkrijk volgens invoerstatistiek Nederland.

Naast verse schol exporteert het Verenigd Koninkrijk ook diepgevroren hele schol en diepgevroren scholfilets. De uitvoer van diepgevroren hele schol schommelt rond de 200 ton per jaar. De uitvoer van diepgevroren scholfilets is pas de laatste jaren enigszins van betekenis geworden. In vergelijking met Nederland heeft deze uitvoer nog maar weinig te betekenen. In 1988 werd bijna 400 ton diepgevroren scholfilets geëxporteerd, waarvan ongeveer de helft naar Nederland ging. Waarschijnlijk gaat het hierbij voor een deel om onderlinge leveringen tussen Britse en Nederlandse verwerkingsbedrijven. Verreweg het grootste deel van de Britse productie is voor de binnenlandse markt bestemd.

3.4.4 Ontwikkeling van de afzet van tong

Van het totale aanbod van tong wordt het grootste gedeelte geëxporteerd. Vooral de laatste jaren is de uitvoer van tong sterk toegenomen. Opvallend is de sterke teruggang van het voor de Britse markt beschikbare aanbod. Tot en met medio jaren tachtig lag dit aanbod rond de 2000 ton. De hieruit af te leiden totale binnenlandse consumptie ligt ongeveer op het zelfde niveau als in Nederland (van Veen, Harmsma, Smit, 1988).

Vooral de laatste jaren is de berekende binnenlandse con-

Figuur 3.4 Ontwikkeling van de afzet van tong van het Verenigd Koninkrijk (in 1000 ton aanvoergewicht)

sumptie sterk teruggevallen. Dit kan mogelijk zijn veroorzaakt door de gunstige exportmogelijkheden. Anderzijds is het ook niet geheel ondenkbaar dat onvolledigheid in de vangstregistratie de oorzaak is in de schijnbare teruggang van de binnenlandse consumptie. Andere oorzaken, waaronder doorvoer van tong uit Ierland (ca 100 ton), geven onvoldoende verklaring voor deze teruggang.

3.4.5 De uitvoer van tong

Voor tong zijn Nederland en Frankrijk de belangrijkste bestemmingslanden. Vooral de laatste jaren is de uitvoer van verse tong sterk toegenomen. Ook hier is sprake van een verschil tussen de Britse statistiek enerzijds en de statistieken van de bestemmingslanden anderzijds. Waarschijnlijk wordt ook dit verschil veroorzaakt door aanlandingen en rechtstreekse verkoop van tong in deze landen.

Zowel in Nederland als in België en Frankrijk is de invoer van verse tong uit het Verenigd Koninkrijk van behoorlijk groot belang geworden voor het totale aanbod. In 1988 was in Nederland circa 30 procent van de invoer en circa 10 procent van het totale aanbod van tong afkomstig uit het Verenigd Koninkrijk. Overigens is de toename van de invoer van tong uit België van nog grotere betekenis geweest.

Het grootste gedeelte van de geëxporteerde tong komt uit Zuidwest-Engeland. Vanuit Newlyn wordt per vrachtwagen geëxporteerd naar Spanje en België en naar Cherbourg en Roscoff in

Tabel 3.13 Uitvoer van verse tong door het Verenigd Koninkrijk (in tonnen)

Bestemming	Jaar						
	1978	1980	1984	1985	1986	1987	1988
Nederland	11	150	85	54	385	668	733
Frankrijk	521	351	851	1139	1191	1153	1013
België	62	86	75	142	212	223	175
Totaal	618	623	1153	1436	1806	2142	1977
Invoer door a):							
Nederland	62	148	205	249	832	1312	1277
Frankrijk	.	443	907	1150	1256	1145	1006
België	.	154	82	207	319	447	338

Bron: Eurostat, CBS.

a) Invoer uit het Verenigd Koninkrijk volgens invoerstatistiek bestemmingslanden.

Frankrijk. Vanuit deze plaatsen distribueert de Franse groothandel de tong verder in Frankrijk. Vanuit Brixham wordt zowel naar België en Frankrijk (Boulogne) als naar Nederland geëxporteerd. Vanuit Portsmouth exporteert men vooral de duurdere platvissoorten, waaronder tong, zowel naar België, Frankrijk, West Duitsland en Zwitserland. Tenslotte wordt de bijvangst aan tong uit Lowestoft hoofdzakelijk naar Frankrijk geëxporteerd.

In Frankrijk is het Verenigd Koninkrijk het belangrijkste herkomstland voor verse tong geworden. In 1988 was in Frankrijk circa 40 procent van de invoer en circa 10 procent van het totale aanbod van tong afkomstig uit het Verenigd Koninkrijk. Tot voor kort was Nederland de belangrijkste aanbieder. Sinds 1983 is de Nederlandse uitvoer naar Frankrijk teruggelopen van circa 5400 ton tot circa 900 ton in 1987. Deze teruggang lijkt echter voor het grootste deel te zijn veroorzaakt door een algemene teruggang in de invoer van tong als gevolg van een gestegen binnenlandse aanvoer en een teruggelopen binnenlandse afzet. In 1988 groeide de uitvoer van tong van Nederland naar Frankrijk weer tot 2500 ton. Het totale marktverlies voor Nederland ten gevolge van de toename van de Britse uitvoer komt uit op maximaal 500 ton per jaar.

In België is circa 30 procent van de invoer en circa 10 procent van het totale aanbod van tong afkomstig uit het Verenigd Koninkrijk. De laatste jaren is de Nederlandse uitvoer naar België gedaald van circa 1000 ton naar ruim 500 ton in 1987. Voor een deel is deze teruggang het gevolg van een gestegen binnenlandse aanvoer. Ook België importeerde in 1988 meer tong uit Nederland (hoeveelheid in 1988: 900 ton). Het marktverlies voor Nederland ten gevolge van de gestegen Britse uitvoer bedraagt eveneens maximaal 500 ton.

De uitvoer van diepgevroren tong is van slechts geringe betekenis. De laatste jaren schommelt zij rond de 200 ton. De belangrijkste bestemmingslanden zijn Nederland en Frankrijk.

3.5 Visverwerking

3.5.1 Samenstelling van de visverwerkende sector

Naar schatting zijn er bijna 1000 visverwerkende bedrijven met een totale omzet van circa 1 miljard pond. Het merendeel van de bedrijven is vrij klein (minder dan 10 werknemers). Deze bedrijven beperken zich hoofdzakelijk tot verse verwerking (strip-pen en fileren). Daarnaast zijn er echter ook een aantal zeer grote bedrijven. In 1986 waren er 33 bedrijven met meer dan 100 werknemers. Gemiddeld hebben deze grote bedrijven bijna 300 werknemers.

Tabel 3.14 Aantal bedrijven, werknemers en omzet van de visverwerkende industrie in het Verenigd Koninkrijk in 1986

Soort verwerking	Aantal bedrijven	Aantal werknemers	Omzet in mln pond
Vers	710	6850	333
Secundair	187	10949	521
Shellfish a)	91	3402	129
Totaal	988	21201	983

Bron: SFIA.

a) Verwerking van schaal- en schelpdieren.

Bij de secundaire verwerkers (verdere verwerking van vis o.a. invriezen, zouten, marinieren, roken en paneren) is de concentratie het verst voortgeschreden. 28 bedrijven (met meer dan 100 werknemers) zorgen hier samen voor 70 procent van de omzet. Bij de verse verwerking zijn er maar twee bedrijven met meer dan 100 werknemers, terwijl in de verwerkingssector van shellfish ook twee van deze bedrijven actief zijn.

3.5.2 De belangrijkste verwerkte vissoorten

Voor de Britse visverwerkende bedrijven is rondvis (schelvis, kabeljauw en wijting) verreweg de belangrijkste vissoort. De hoeveelheid platvis die wordt verwerkt is van veel geringer belang. Dit heeft alles te maken met de samenstelling van de huidige aanvoer en de aanvoer in het verleden. Door meer rondvis te importeren kon de verwerkende industrie zich ondanks een teruglopende aanvoer toch redelijk handhaven.

Tabel 3.15 Verwerkte vissoorten in het Verenigd Koninkrijk in 1986 (hoeveelheden in 1000 ton) a)

Vissoort	Verse verwerking	Secundaire verwerking
Rondvis	239	379
Schol	21	9
Overige demersale vis	51	20
Pelagische vis	33	80
Overige vis	6	40
Totaal verwerkt	350	528

Bron: SFIA.

a) Exclusief schaal- en schelpdieren.

Een andere reden voor de geringe omvang van de platvisverwerking is het feit dat vooral de duurdere platvissoorten zich niet zo goed lenen voor verdere verwerking. De belangrijkste verwerkte platvissoort is schol. Ook wordt nog een, zij het kleine, hoeveelheid tongschar verwerkt.

Het grootste gedeelte van de vis wordt door de secundaire verwerking verder verwerkt tot diepvriesprodukten. De bekende "fish fingers" zijn hierbij een belangrijk produkt. Schol wordt daarentegen voor het grootste gedeelte alleen gefileerd en verder al of niet tot diepvriesprodukt verwerkt.

3.5.3 Regionale verdeling van de visverwerkingsbedrijven.

Het grootste gedeelte van de bedrijven en de werkgelegenheid is geconcentreerd in de traditionele belangrijke gebieden zoals de Humberside in Engeland (Grimsby en Hull) en de Grampians in Schotland (Aberdeen, Peterhead en Fraserburgh). In deze twee gebieden zijn ook de meeste grote bedrijven gevestigd. Het Humber-sidegebied is het belangrijkste centrum voor de diepvriesverwerking. Jaarlijks wordt hier circa 200 duizend ton hoofdzakelijk demersale vis verwerkt tot diepvriesfilets. Een groot deel van de verwerking is in handen van dochterondernemingen van multinationals zoals Unilever (Birds Eye), Hanson Trust (Ross Youngs) en Nestle (Findus). Ook is er een IJslands bedrijf, Icelandic Freezing Plants, in Grimsby gevestigd.

Tabel 3.16 Regionale verdeling van bedrijven, werkgelegenheid en omzet van de visverwerking in het Verenigd Koninkrijk in 1986

Regio	Aantal bedrijven	Aantal werknemers	Omzet in mln pond
Humberside	267	9145	437
Grampian	270	5153	214
Zuid-Schotland	54	1868	74
Zuid-Engeland	104	1091	54
Noordwest-Engeland	58	708	46
Highlands and Islands	39	1231	44
East Anglia	41	372	43
Noordoost-Engeland	74	515	40
Noord-Ierland	62	946	22
Wales	19	172	9
Totaal	988	21201	983

Bron: SFIA.

In de regio's waar de meeste boomkorschepen vandaan komen, Oost-Engeland (Lowestoft) en Zuid-Engeland (Brixham, Newlyn en Portsmouth) is de visverwerking veel geringer van omvang. De belangrijkste visverwerkingsactiviteit in Lowestoft is het verwerken van schol tot al of niet diepgevroren filets. Het merendeel van de bedrijven is relatief klein van omvang (minder dan 25 werknemers).

In Zuid-Engeland is de verwerking van schaal- en schelpdieren (o.a. jacobsschelp en krab) het belangrijkste. De verwerking van rond en platvis is van betrekkelijk weinig belang. Een relatief klein gedeelte van de rond- en platvis wordt gefileerd. In dit gebied zijn vrij veel nieuwe bedrijven gevestigd, 39 procent van de bedrijven is jonger dan vijf jaar tegen landelijk 23 procent.

3.5.4 Veilingsysteem

Evenals in Nederland wordt ook in het Verenigd Koninkrijk het grootste gedeelte van de aanvoer via de veiling verhandeld. Pelagische vis (haring en makreel) wordt hoofdzakelijk op contractbasis buiten de veiling om of per monster over de veiling verhandeld. In Lowestoft wordt een deel van de scholaanvoer (kleine schol) rechtstreeks aan de verwerkende industrie verkocht.

Het Britse veilingsysteem is niet zonder meer met het Nederlandse systeem te vergelijken. In plaats van per afslag (dalende prijs) vindt veiling van de vis plaats per opbod. In de praktijk blijkt het Britse systeem nogal fraudegevoelig te zijn. Vis wordt goedkoop verkocht, terwijl tijdens een tweede "veiling" pas werkelijk wordt uitgemaakt wie de vis koopt. De op de afslagen werkzame "auctioneers" kunnen zowel tegelijkertijd de vissers als de handel vertegenwoordigen. Door de belangenvermenging kunnen de vissers benadeeld worden. Een ander probleem is dat handelaren van buitenaf niet zonder licentie mogen kopen op een veiling. Over de licentieverlening beslist de NHCF (plaatselijke havencommissie). Daarin zitten vertegenwoordigers van de plaatselijke overheid, visserij en handel. Hierdoor kunnen buitenstaanders makkelijk buiten de deur worden gehouden.

Een gedeelte van de afslagen is eigendom van de handel. Hierdoor kunnen ook problemen optreden. Dit speelde onder andere in Newlyn.

3.5.5 Afzetkanalen voor verwerkte vis

Verreweg het grootste gedeelte van de verwerkte vis is voor de binnenlandse afzetmarkt bestemd. Volgens de door de SFIA gehouden enquête werd in 1986 maar 11 procent van de verwerkte vis geëxporteerd. Regio's met een beduidend hoger percentage uitvoer (echter veelal onbewerkt) zijn Schotland (pelagische vis, kabeljauw en schelvis), Zuid-Engeland (alle vissoorten) en East Anglia

(pelagische vis). Vooral Zuidwest-Engeland is sterk op het continent georiënteerd. Circa 60 procent van de vis wordt geëxporteerd; platvis naar België en Frankrijk, schaal- en schelpdieren naar Frankrijk, zeeduivel, schartong en heek naar Spanje.

Ongeveer 35 procent van de omzet wordt verkocht via de visgroothandel en andere visverwerkingsbedrijven. Daarnaast zijn voor de verse verwerkers de gespecialiseerde visdetailhandel en de visbakkers (fish friers) belangrijke afzetkanalen. Voor de secundaire verwerkers zijn vooral de supermarkten belangrijke afnemers.

*Tabel 3.17 Afzetkanalen van de verwerkende industrie in 1986
(waarde in mln pond)*

Afzetkanaal	Verse verwerking	Secundaire verwerking
Verse verwerkers	15	2
Secundaire verwerkers	38	57
Groothandel vers	66	70
Groothandel diepvries	2	65
Viswinkel	53	14
Ambulante handel	19	2
Supermarkten	10	121
"Fish friers"	43	24
Bedrijfskantines	3	25
Horeca	5	12
Uitvoer	61	39
Overige afzetkanalen a)	18	90
Totaal afzet	333	521

Bron: SFIA.

a) Onder andere freezer centers.

3.5.6 De verwerking van platvis

Van alle aangevoerde platvissoorten is schol het belangrijkste. Andere, vooral duurdere soorten zoals tong worden vrijwel niet verder verwerkt. Volgens de enquête van de SFIA werd in 1986 ongeveer 30000 ton schol verwerkt. Dit komt overeen met circa 60 procent van het totale aanbod (circa 45000 ton). Verder wordt nog ongeveer 8000 ton verwerkte schol geïmporteerd, hetgeen zou kunnen betekenen dat circa 7000 ton onverwerkt wordt verhandeld.

Het grootste gedeelte van de schol wordt alleen gestript en gefileerd. In 1986 werd ruim 21000 ton schol door de verse verwerkers verwerkt. East Anglia is de belangrijkste regio voor de verse verwerking van schol. De grootste verwerkers van schol zijn

in Lowestoft, de belangrijkste aanvoerhaven voor schol, en naaste omgeving gevestigd. Vrijwel alle hier verwerkte vis is in deze plaats aangevoerd. Van de plaatselijke aanvoer wordt maar weinig elders verwerkt. Voor de eenvoudige verse verwerking worden vooral de grovere scholsoorten, welke in het meer noordelijke gedeelte van de Noordzee worden gevangen, gebruikt. De "catering" sector, dit zijn bedrijfskantines, horeca en fish and chips shops, zijn hier de belangrijkste afnemers. Naast East Anglia zelf is vooral ook Londen en omgeving een belangrijke afzetmarkt voor de verse scholfilets. Via de visveiling van Billingsgate wordt zowel hele schol (grof) als scholfilets verhandeld.

Tabel 3.18 Belangrijkste regio's voor de verse verwerking van schol in 1986 naar verwerkte hoeveelheid (in tonnen)

Regio	Hoeveelheid
East Anglia	7918
Grampians	3215
Humberside	2917
Zuid-Engeland	2823
Noordwest-Engeland	1945
Noordoost-Engeland	1616
Totaal verse verwerking	21386

Bron: SFIA.

Andere regio's waar vrij veel schol vers wordt verwerkt zijn de Grampians (Schotland) en de Humberside (Engeland). In vergelijking met de in deze regio's verwerkte hoeveelheden vis stelt de verwerking van schol maar weinig voor. In het Humberside gebied (Grimsby) is men tegenwoordig vrijwel geheel afhankelijk geworden van importen uit IJsland. Volgens de in Lowestoft gevestigde handel is deze schol veel minder van kwaliteit, maar ook veel lager in prijs. Ook in Zuid-Engeland is een zij het bescheiden verwerking van schol. Het gaat hierbij om meest kleine bedrijven, die de locale aanvoer voor de plaatselijk afzetmarkt verwerken.

Volgens de gegevens uit 1986 (SFIA 1988) vindt de secundaire verwerking van schol tot diepvriesfilets hoofdzakelijk in de Grampianregio (Schotland) plaats. Hier zijn veel grote verwerkingsbedrijven gevestigd die ook grote hoeveelheden rondvis tot diepvriesprodukten verwerken. In totaal maakt schol maar drie procent uit van de totale secundair verwerkte hoeveelheid in de Grampians. Het Humberside gebied is het een na belangrijkste gebied voor de secundaire verwerking van schol.

Tabel 3.19 Belangrijkste regio's voor de secundaire verwerking van schol in 1986 naar verwerkte hoeveelheden (in tonnen)

Regio	Hoeveelheid
Grampian	5060
Humberside	822
Zuid-Engeland	510
East Anglia	317
Noordoost-Engeland	314
Totaal secundaire verwerking	8966

Bron: SFIA.

Vreemd genoeg zou volgens deze cijfers de secundaire verwerking van schol in East Anglia vrijwel niets te betekenen hebben, dit terwijl er al minimaal twee vrij grote bedrijven actief zijn. Deze bedrijven (circa 60 werknemers), hebben ieder een verwerkingscapaciteit van enkele duizenden tonnen. De bedrijven verwerken vrijwel alleen de kleinere scholsoorten (schol 3 en 4). Een groot deel van de afzet wordt op contractbasis geleverd aan Birds Eye (Unilever) en The Ross Group. Enkele jaren geleden hebben Birds Eye en Ross zich teruggetrokken uit de verwerking van schol. Binnen hun bedrijfsactiviteiten paste de scholverwerking minder goed. De minder goede financiële resultaten van de verwerking zullen hebben bijgedragen aan de terugtrekking hieruit. Vooral uit Nederland wordt zo nu en dan zware concurrentie ondervonden door het aanbieden van scholfilets tegen zeer lage prijzen (Engelse prijs 1,50, Nederlandse prijs 1,10 pond per lb).

Het grootste gedeelte van de tot diepvriesfilets verwerkte schol wordt op basis van afnamecontracten rechtstreeks van de in Lowestoft aanvoerende visserijbedrijven gekocht. Dit is het gevolg van de overname van de contracten van Birds Eye en Ross. De contractprijzen worden één keer per jaar vastgesteld. De onderhandeling over de prijs gaat niet altijd zonder problemen, met als gevolg dat kotters voor de verkoop van hun vangsten naar het buitenland (Nederland) uitwijken. De afstemming tussen aanvoer en verwerking verloopt overigens ook niet altijd even voorspoedig. Zo klaagt de verwerking over de onregelmatige aanvoer en de grote concentratie van de aanvoer op vrijdag. Ook houden de vissers zich niet altijd aan de leveringscontracten.

Vrijwel alle in Lowestoft verwerkte vis is bestemd voor de binnenlandse afzetmarkt. Slechts incidenteel worden diepgevroren scholfilets naar Nederland geëxporteerd ter overbrugging van tijdelijke tekorten bij Nederlandse verwerkers.

In Zuidwest-Engeland wordt tot nu toe nog geen schol tot diepvriesfilets verwerkt. Dit komt door het betrekkelijk geringe aandeel van schol in de totale aanvoer. Mogelijk dat een bedrijf in Portsmouth is begonnen met de verwerking van schol. Dit is echter mede afhankelijk van het succes van de Noordzee-scholvisserij vanuit deze haven.

4. Regionale ontwikkelingen

4.1 Engeland en Wales

Per landsdeel van het Verenigd Koninkrijk heeft Engeland en Wales het grootste aandeel in de platvissector, (zie tabel 4.1). De platvisaanvoer en opbrengst van Engeland (inclusief Wales) belooft 60 respectievelijk ruim 70 procent van die van de Britse platvisvisserij. Uit de cijfers van de tabel blijkt dat de sinds begin jaren zeventig ingezette daling van de Engelse platvisaanvoer en de voor inflatie gecorrigeerde besomming een halt is toegeroepen. In recente jaren is in beide factoren voor Engeland zelfs een kentering ten goede waarneembaar. Tevens gaat de platvis een steeds belangrijkere positie innemen in de Engelse visserijsector. De zich uitbreidende Engelse boomkorvisserij is hiervoor verantwoordelijk.

Tabel 4.1 Aanvoer en besomming platvis Britse vaartuigen in het Verenigd Koninkrijk per landsdeel (in 1000 ton en min gld, prijspeil 1989) a)

Landsdeel	Jaar					
	1970	1974	1983	1986	1987	1988
Aanvoer						
Engeland/Wales	53,9	39,3	27,4	27,3	31,8	33,4
Schotland	14,0	12,1	13,5	16,0	20,1	19,9
Noord-Ierland	0,3	0,2	0,3	0,6	0,7	0,8
Totaal	68,2	51,6	41,2	43,9	52,6	54,1
Besomming						
Engeland/Wales	193,8	140,4	109,6	135,8	157,7	162,2
Schotland	47,9	35,0	36,3	47,2	57,6	58,9
Noord-Ierland	0,6	0,4	0,7	1,4	2,2	2,9
Totaal	242,3	175,8	146,6	184,4	217,5	224,0

a) Zie bijlage 3 voor verdere detaillering van de gegevens.

Van de platvisaanvoer, grotendeels afkomstig van de boomkorvisserij, is schol in hoeveelheid verreweg de belangrijkste vissoort. Naar waarde eveneens, doch wordt hierbij direct gevolgd door de dure platvissoort tong, (zie bijlage 3). Bij de overige

platvis voeren afwisselend in hoeveelheid en waarde tongschar, rog/vleet en tarbot de boventoon.

Voor de visserij op platvis zijn de Engelsen het meest afhankelijk van de Noordzee. Een groeiend aandeel althans voor de luxere platvissoorten vormen de vangsten uit het Engels Kanaal en het Bristolkanaal. Verder hebben de vissers uit Engeland en Wales een belangrijk aandeel in de visserij op platvis in de Ierse Zee.

4.1.1 De Engelse oostkust

Voor de zich uitbreidende Britse platvissector zijn een aantal regio's zeer belangrijk. Andere daarentegen minder belangrijk of van weinig betekenis. De meest belangrijke is de Engelse oostkustregio (zie tabel 4.2).

Deze regio staat, ondanks dat de hiervoor vermelde daling geheel voor rekening van dit gebied kwam, zowel bij de regionale

Tabel 4.2 Aanvoer en besomming platvis Britse vaartuigen in het Verenigd Koninkrijk per regio (in 1000 ton en mln gld, prijspeil 1989) a)

Regio	Jaar					
	1970	1974	1983	1986	1987	1988
Aanvoer						
Oostkust Engeland	43,4	31,5	17,2	15,5	18,1	19,1
Kanaalkust Engeland	2,4	2,3	6,5	7,2	8,0	9,2
Westkust Engeland	8,1	5,5	3,7	4,6	5,7	5,1
Oostkust Schotland	11,0	9,4	10,0	10,6	12,7	12,4
Westkust Schotland	2,8	2,3	3,2	4,5	6,2	6,3
Orkneys en Shetland	0,2	0,4	0,3	0,9	1,2	1,2
Noord-Ierland	0,3	0,2	0,3	0,6	0,7	0,8
Totaal	68,2	51,6	41,2	43,9	52,6	54,1
Besomming						
Oostkust Engeland	154,1	108,2	58,3	58,7	70,9	73,7
Kanaalkust Engeland	11,7	12,4	38,5	55,3	60,3	65,9
Westkust Engeland	28,0	19,8	12,8	21,8	26,5	22,6
Oostkust Schotland	40,5	29,6	28,8	33,9	39,3	39,1
Westkust Schotland	7,2	5,0	7,0	11,1	15,4	16,6
Orkneys en Shetland	0,2	0,4	0,5	2,2	2,9	3,2
Noord-Ierland	0,6	0,4	0,7	1,4	2,2	2,9
Totaal	242,3	175,8	146,6	184,4	217,5	224,0

a) Zie bijlage 4 voor verdere detaillering van de gegevens;

b) Inclusief Wales.

hoeveelheden als bij de regionale opbrengsten van platvis nog steeds op de eerste plaats. Wel is het aandeel van de Engelse oostkust in de Britse platvisaanvoer en besomming fors teruggelopen. De verslechtering van dit aandeel is naast reductie in de visserijcapaciteit (bordentrawlvisserij Noordzee, IJsland) mede te wijten aan de stijging van het aandeel van de andere regio's. Met name de Kanaalkust is door een voortdurende stijging van vooral zijn regionaal waarde-aandeel de grootste "concurrent" geworden.

Na de jarenlange daling is in recente jaren een toename van de regionale aanvoer en opbrengst van platvis te constateren. Dit moet worden toegeschreven aan de medio jaren tachtig aan de oostkust, in navolging van het zuidwesten, ingevoerde boomkorvisserij. Aan deze voor de regio belangrijke visserijinkomstenbron, garant voor het grootste deel van de regioplataanvoer, nemen momenteel ongeveer 40 boomkorschepen deel.

Het centrum van de platvisaanvoer en tevens van de boomkorvisserij van de oostkust is Lowestoft. Deze plaats neemt met ongeveer 25 van de grootste kotters, waarvan twee recent door Nederlandse werven afgeleverde nieuwbouwkotters (1500 pk), aan deze tak van visserij deel. Meer dan de helft van de schepen inclusief de nieuwbouw is eigendom van de rederij Colne Shipping Company Ltd. Invoering van de boomkorvisserij in 1984 is voor Lowestoft als visserijhaven de redding geweest. Hierdoor is Lowestoft binnen het Verenigd Koninkrijk nog steeds de eerste aanvoerhaven van platvis en van schol in het bijzonder. Ongeveer een vijfde van de Britse aanvoer en opbrengst van platvis komt voor rekening van deze plaats, (zie tabel 4.3). Verder is Lowestoft, naast in Grimsby en Hull aanwezige visverwerkende industrie, het centrum van de scholverwerkende bedrijven.

In Lowestoft vindt tevens aanvoer plaats door boomkorkotters uit andere delen van het Verenigd Koninkrijk. Met name zijn enkele in Nederland voor de Kanaalhaven Portsmouth nieuwgebouwde boomkorkotters geregelde bezoekers van de haven van Lowestoft. De plaatselijke aanvoer en de handel en verwerking zijn echter door het groeiend aanbod nog niet voldoende op elkaar afgestemd. Hierdoor ontstaat van tijd tot tijd kortsluiting tussen de aanvoer enerzijds en de opnamecapaciteit van de handel en de verwerking anderzijds. De in Lowestoft aanvoerende boomkorsector tracht hieraan te ontkomen door in toenemende mate in andere havens aan te voeren. Bepaalde Nederlandse havens (Scheveningen, IJmuiden en Den Helder) genieten hierbij vanaf eind 1987 wegens hun ruime handels en verwerkings-opnamecapaciteit de voorkeur.

Andere plaatsen waar de boomkorvisserij, naast overheersende andere visserijmethoden, voet aan de grond gaat krijgen zijn Grimsby en in mindere mate North Shields. Vanuit beide plaatsen opereren reeds een aantal meest kleine en verouderde tweedehands boomkorkotters. De platvisaanvoer van het als visserijhaven sterk in verval geraakte Grimsby is in vergelijking met vroeger sterk gedaald, (zie tabel 4.3). Grootste oorzaak hiervan is de reductie

in visserijcapaciteit van de kleine vaart (inshorefisheries en nearwaterfisheries), in het bijzonder die van de seinenetvloot.

Tabel 4.3 Aanvoer en besomming platvis Britse vaartuigen in diverse plaatsen van het Verenigd Koninkrijk (in 1000 ton en mln gld, prijspeil 1989) a)

Plaats	Jaar					
	1970	1974	1983	1986	1987	1988
Aanvoer						
Lowestoft	20,9	16,1	7,1	7,4	9,9	10,9
Grimsby	16,3	9,4	6,2	4,1	3,5	3,1
Brixham	0,5	0,6	2,4	2,6	2,6	3,3
Newlyn	1,0	0,5	1,8	2,3	2,8	3,2
Fleetwood	4,4	2,9	1,5	1,8	2,2	1,9
Aberdeen	5,2	3,6	2,6	2,7	3,4	3,4
Peterhead	0,4	1,3	2,7	3,8	4,5	4,2
Overige	19,5	17,2	16,9	19,2	23,7	24,1
Totaal	68,2	51,6	41,2	43,9	52,6	54,1
Besomming						
Lowestoft	68,4	60,4	24,7	28,4	38,5	42,2
Grimsby	62,5	30,9	20,0	12,6	11,8	10,4
Brixham	2,5	4,0	16,5	22,8	22,1	25,7
Newlyn	3,9	2,5	9,8	16,0	19,5	21,9
Fleetwood	14,7	9,9	3,8	8,2	9,6	8,9
Aberdeen	23,3	13,7	9,0	10,5	12,3	12,3
Peterhead	1,2	3,9	8,0	12,7	14,6	14,0
Overige	65,8	50,5	54,8	73,2	89,1	88,6
Totaal	242,3	175,8	146,6	184,4	217,5	224,0

a) Zie bijlage 5 voor verdere detaillering van de gegevens.

De overige boomkorschepen, veelal speciaal voor de boomkorvisserij omgebouwde kleine tot zeer kleine vaartuigen, opereren vanuit her en der langs de Engelse oostkust gelegen thuishavens.

Lowestoft verzorgd gezamenlijk met Grimsby en North Shields 80 procent van de oostkustplatvisaankvoer en opbrengst. Verder stelt in tegenstelling tot vroeger de door de Britse vloot in Hull aangevoerde hoeveelheden platvis niets meer voor. De resterende platvisaankvoer wordt veelal, zoal niet afkomstig van de boomkorvisserij, als bijvangst aangevoerd in andere Engelse oostkusthavens, waarvan Whitby, Scarborough en Bridlington de voornaamste zijn.

De aan de Engelse oostkust aangevoerde platvis, voornamelijk schol, is grotendeels al of niet bewerkt (fileren, diepvriezen) bestemd voor de binnenlandse markt. Met uitsluiting van de directe aanlandingen van de schepen in het buitenland is de export van platvis vanuit deze regio gering.

4.1.2 De Kanaalkust

Dit gebied als derde geklasseerd bij de hoeveelheden, bezet vanwege dure soorten in de platvisaanvoer de tweede plaats bij de besommingen (zie tabel 4.2).

De visserij op platvis is in de loop der jaren de grootste inkomstenbron van de regionale visserijsector geworden (zie bijlage 6). Oorzaak voor de toename van het platvisaandeel is de in de jaren zeventig gestarte en sindsdien danig uitgebreide boomkorvisserij. Deze heeft momenteel een in schepen uitgedrukte omvang van 100 in grootte variërende boomkorvaartuigen.

De regionale platvissector zelf is, inclusief een schepenbestand van ongeveer 85 boomkorvaartuigen, geconcentreerd aan het zuidwestelijk deel van de Engelse Kanaalkust.

Door de vissers uit Cornwall en Devon wordt hoofdzakelijk op prime (waardevolle) vissoorten gevist. Een belangrijk deel van de Britse besomming aan platvis kan op naam van deze graafschappen worden geschreven. Niet zozeer de schol dan wel de tong en overige fijne platvissoorten voeren hierbij de boventoon. Van de Britse vangst aan tong wordt in dit gebied het grootste deel aangevoerd. Een bijzonderheid van de regio, met de nadruk op het uiterste zuidwesten is dat bij de rond en platvisvisserij andere soorten preveleren dan die gewoonlijk in andere delen van het Verenigd Koninkrijk tot het aanvoerpakket behoren. Verder wordt er relatief veel zeeduivel (hammen) en schartong door de boomkorvisserij aangevoerd.

Volgens insiders worden er met de visserij op luxe platvissoorten in de voor deze streek geëigende visgebieden financieel betere resultaten geboekt dan bij de scholvisserij in de Noordzee. In werkelijkheid worden door de zuidwestkustvissers, in het bijzonder met de visserij op platvis zeer gunstige resultaten behaald. Hetgeen zich uit in investeringen in en uitbreiding van de boomkorvisserij.

Niet alles verloopt echter vlekkeloos. Veel visserijen in om dit gebied gelegen wateren zijn ingebonden in een keurslijf van benodigde licenties. Volgens de Engelse overheid is dit noodzaak doordat het gebied aan de poort van een aantal zeegebieden ligt waardoor controle op de geldende vangstregels anders zeer moeilijk uitvoerbaar is en gemakkelijk ontdoken kan worden. Het gezegde dat de visser in de Kanaalzone's niet meer achter de vis, maar achter de quota aangaat typeert de daar bestaande visserijdruk en de situatie van de individuele visserijplanning.

Een der factoren van het speciaal op dit gebied toegespitste overheidsbeleid is het ontmoedigen van voor het Verenigd Koninkrijk nadelige internationale samenwerkingsverbanden (joint ventures) - een beleid dat door een recente uitspraak van het Europese Hof van Justitie op losse schroeven is komen te staan. Men is, overigens gerechtvaardigd, bevreesd voor het via een achterdeur binnenhalen van grote concentraties buitenlandse visserijschepen, die na het omvlaggen met de Britse vlag als dekmantel ten laste komen van de Britse vangstquota.

In het zuidwesten is men voornamelijk bevreesd voor de Spaanse "armada" omdat gezien het visserijverleden en de geografische ligging, de banden met Spanje en de Spaanse visserij hier het sterkst zijn. Een groot aantal omgevlagde Spaanse schepen vissen al reeds bezuiden, bewesten en benoorden van deze landtong. Zij zorgen voor heel wat overlast door het volvissen van sommige Engelse quota voor rondvis en platvis.

Centra voor de platvisaanvoer in The Southwest zijn de plaatsen Brixham en Newlyn. Van de twee plaatsen is Brixham in Nederlandse visserijkringen het meest bekend. Newlyn daarentegen als een meer gesloten visserijgemeenschap is vrij onbekend. Toch is deze plaats, waarvan de vloot het visserijmerk van Penzance voert, op het gebied van aanvoer, besomming en assortiment vis van meer belang dan Brixham. Beide plaatsen zijn na Lowestoft de voornaamste aanvoerhavens van de Britse platvissector.

Brixham en Newlyn beschikken over een boomkorvloot van 50 respectievelijk 25 voornamelijk kleine en volgens Hollandse begrippen over het algemeen flink verouderde vaartuigen. Onder de vloot van Brixham bevindt zich een door Nederland recent opgeleverde nieuwbouw boomkorkotter (300 pk), terwijl enkele (kleine) eenheden in Nederland in aanbouw of reeds afgeleverd zijn. Terwijl de boomkorvloot van Brixham hoofdzakelijk eigendom is van schipper-eigenaren is de boomkorvloot van Newlyn hoofdzakelijk eigendom van alleen de firma W. Stevenson and Sons.

Brixham is de plaats waar enkele decennia geleden (1974) de boomkorvisserij voor het eerst voor het Verenigd Koninkrijk ter hand werd genomen. Hierbij afgezien van een soort boomkorvisserij welke in de verre oudheid werd toegepast. De plaats beschikt in zijn aanvoer over ongeveer de helft van de Britse tongvangst. Newlyn daarentegen (invoer boomkorvisserij 1978), door zijn unieke ligging ten opzichte van een aantal zeegebieden qua aanvoerasortiment een buitenbeentje in de Britse visserijsector, beschikt over de hoogste plaatselijke aanvoer van tongschar. Bovendien wordt in deze plaats in vergelijking met andere Britse plaatsen verreweg de grootste hoeveelheid van de speciaal met de boomkor gevangen monkfisch (zeeduivel of hammen) aangevoerd. Zowel Brixham als Newlyn zijn door de boomkorvisserij volgens visserijbegrippen van onbeduidende plaatsen tot momenteel twee van de welvarendste Britse visserijhavens uitgegroeid.

In het gebied waartoe Brixham en Newlyn behoren ligt ook de havenplaats Plymouth. In deze plaats begint evenals in het oostelijker aan het Kanaal gelegen Portsmouth de boomkorvisserij van de grond te komen. Onder de plaatselijke boomkorschepen, Plymouth plusminus vijf respectievelijk Portsmouth tien, bevinden zich recent door Nederlandse werven afgeleverde nieuwbouwkotters. Dit betreft voor Plymouth twee kotters met kleine motorvermogens (300 pk elk) hoofdzakelijk bestemd voor de visserij in het Engels Kanaal en de Noordzee en voor Portsmouth twee kotters met grote motorvermogens (2400 pk ieder) bestemd voor de Noordzeevervisserij. De schepen zijn zowel in Portsmouth als in Plymouth hoofdzakelijk eigendom van één plaatselijke rederij. In beide niet zozeer naar plaatselijke platvisaanvoer dan wel naar hun boomkoractiviteiten voor de platvissector belangrijke havens neemt de visserij een aan de koopvaardij en marine ondergeschikte positie in.

Voorts begint de boomkorvisserij in een aantal andere Kanaalhavens, onder andere Teignemouth, Shoreham, Exmouth en Newhaven aandacht te krijgen. Vanuit deze havens oefenen een of meer plaatselijke schepen de boomkorvisserij uit. Veelal afgewisseld met de schelpenvisserij.

Voor de Kanaalkust en de westkustregio is mogelijk de scallopphisheries een alternatief voor de boomkorvisserij op platvis. Voor deze regio's vissen reeds aantallen voor de boomkorvisserij uitgeruste schepen afwisselend op platvis en op schelpen. Er zijn echter tekenen die er op wijzen dat de schelpenvisserij door middel van licenties of gesloten perioden aan banden gelegd gaat worden. Voorts dat de verdere uitbreiding van de boomkorvisserij uitgeoefend vanuit de Kanaalhavens zich onder meer op de Noordzee als visgebied zal gaan richten.

Van wat de Kanaalkust tenslotte aan aangevoerde hoeveelheden vis biedt, met de nadruk op het zuidwesten, wordt een groot deel (grotendeels onbewerkt) per as naar het continent geëxporteerd. Onder gebruikmaking van directe ferries uit de Kanaalhavens naar Spanje en Frankrijk en via oostkusthavens naar Nederland en België. Directe aanlandingen in het buitenland, onder andere in Nederland en Frankrijk komen voor. Voor Nederland betreft dit boomkorkotters uit Portsmouth, Plymouth, Exmouth (Exeter) en soms Brixham en Newlyn (Penzance).

4.1.3 De Engelse westkust (inclusief Wales)

De aanvoer van deze regio bestaat voor ongeveer een derde uit platvis. In de platvisaanvoer komt evenals in die van de Kanaalkust een niet onaanzienlijk aandeel dure soorten voor. Gemeten naar waarde bezet de regio de vierde plaats, respectievelijk naar hoeveelheid samen met de Schotse westkust een gedeelde vijfde plaats binnen de Britse platvissector (zie tabel 4.2).

De in de laatste jaren gestegen platvisaanvoer komt, al of niet als bijvangst voor rekening van de bordentrawlvisserij benevens op de ook aan de westkust op kleine schaal (doch groeiende) in gebruik geraakte boomkorvisserij. Momenteel nemen een 20-tal in havens aan de westkust van Engeland geregistreerde boomkorschepen, waarvan zeven uit Wales, deel aan deze visserij op platvis. Periodiek vissen een aantal van hen ook op shellfish (schelpen). Havens van waaruit deze over het algemeen kleine schepen hun visserijactiviteiten ontplooiën zijn onder andere Fleetwood, Whitehaven en Preston in Engeland en Milfordhaven en Holyhead in Wales. Verder is de regionale platvisaanvoer nog inclusief de aanvoer van de in de westkusthavens aanvoerende boomkorkotters uit andere Britse regio's (Kanaalkust en Noord-Ierland) tijdens hun visserij in de Ierse Zee en/of Liverpoolbaai en de Morecambebaai.

Centrum van de platvisaanvoer aan de Engelse westkust is Fleetwood. Deze plaats eens na Hull, Grimsby en Aberdeen in belangrijkheid de vierde visserijhaven van het Verenigd Koninkrijk, is na de neergang van de midwaterfisheries en de distantwaterfisheries van de grote trawlers in het slop geraakt. Tegenwoordig is Fleetwood over het algemeen nog maar van betekenis voor de platvissector. Naast een eigen locale aanvoer van platvis, voornamelijk afkomstig van de geringe doch groeiende plaatselijke boomkorvloot, waarvan één in Engeland nieuwgebouwde boomkorkotter (300 pk) naar Hollands model, komt een groot deel van de in deze haven aangevoerde platvis voor rekening van niet plaatselijke schepen. Dit betreffen zowel Britse als niet Britse schepen. Beide categorieën vaartuigen gebruiken de haven van Fleetwood vaak alleen maar als overslag en transitohaven. Overigens vindt ook buitenlandse platvisaanvoer plaats in andere Britse havens, doch Fleetwood wordt in tegenstelling tot die andere havens vaak alleen maar door de buitenlanders gebruikt als doorvoerhaven. Omgekeerd voeren boomkorkotters onder het visserijmerk van Fleetwood tegenwoordig ook platvis aan in andere Britse en buitenlandse (Nederlandse) havens. Bevissing van de Noordzee door "plaatselijke" boomkorkotters komt voor. De Ierse Zee en de kustwateren aan de Engelse westkust zijn echter voor de echte locale vloot de voornaamste visgebieden. De uiteindelijke bestemming van de eigen regionale aanvoer is behoudens de luxe platvissoorten de Britse homemarket.

4.2 Schotland

De cijfers van tabel 4.1 leveren voor Schotland een beeld op van een sinds jaren stijgende lijn. Zij het dat de aanvoer en zeker de opbrengst van de in Schotland aangevoerde hoeveelheden platvis op een veel lager niveau liggen dan die van Engeland (inclusief Wales). Toch beslaat de aanvoer en besomming van de in

Schotland aangevoerde platvis nog ongeveer 40 respectievelijk ruim 25 procent van die van de Britse platvissector. In de totale aanvoer en besomming van Schotland zelf maakt platvis slechts enkele procenten uit (zie bijlage 6). Naar verwachting zal dit geringe percentage platvis in de aanvoer en besomming van Schotland in de nabije toekomst aan een stijging onderhevig zijn. Er is namelijk in de Schotse visserij, evenals een reeds eerder in de Engelse visserij op gang gekomen stroming waarneembaar met als doel uitbreiding van de platvisvisserij. Overcapaciteit in de rondvis en de pelagische visserij enerzijds, respectievelijk ruimte in de Noordzee-platvisquota en financieel gunstige resultaten in de boomkorvisserij anderzijds zijn hiervoor de drijfveren.

De huidige Schotse platvisaanvoer wordt, afgezien van de geringe boomkorvisserij, meest als bijvangst van de op rondvis en shellfish afgestemde takken van visserij verkregen. De platvisaanvoer bestaat voor een groot deel uit schol (zie bijlage 3). Het overige gedeelte omvat voornamelijk tongschar, schar, tong, rog/vleet, schar en het overwegend alleen in de Schotse aanvoer voorkomende witje (hondstong). Visgronden waar dit assortiment door de Schotse vloot gevangen wordt zijn gelegen in het ook voor de Schotten belangrijkste visgebied de Noordzee. Voorts in de zeegebieden ten westen van Schotland en zeer gering in de Noorse Zee. De waardevolle platvissoorten tong en tarbot komen in de Schotse aanvoer bijna niet voor. Hierdoor ligt het gemiddelde prijsniveau van de aangevoerde platvis in Schotland op een veel lager prijspeil dan die van de overige landen van het Verenigd Koninkrijk.

De kwaliteit van de door Schotse vaartuigen aangevoerde platvis is over het algemeen, mede voor wat de verwerking aan boord aangaat, goed te noemen. Betrokkenheid van de opvarenden bij visserij en bedrijf is vergelijkbaar met het Hollandse kotterniveau. Op de geringe Schotse boomkorvloot, waaronder vrij recent door Engeland opgeleverde nieuwbouw (2000 pk) naar Hollands model, wordt gebruik gemaakt van de diensten van een aantal Nederlandse opvarenden.

Wegens het ontbreken van een op het buitenland gericht verkoopapparaat wordt de Schotse platvis nagenoeg alleen maar afgezet op de binnenlandse markt van het Verenigd Koninkrijk. Bovendien hoofdzakelijk nog onbewerkt.

4.2.1 De Schotse regio's

De Schotse oostkust bezet in termen van hoeveelheid de tweede en in opbrengst de derde plaats van de Britse platvisregio's, (zie tabel 4.2). Het grootste deel van de in Schotland aangevoerde platvis wordt aangevoerd in havens aan de Schotse oostkust. In het bijzonder in de binnen de grenzen van de regio gelegen plaatsen Peterhead en Aberdeen. Deze voor de Britten meest vooraan-

staande visserijhavens, waar platvis in de plaatselijke aanvoer slechts een fractie uitmaakt, nemen tesamen met de eveneens oostkusthavens Fraserburgh en Buckie de geringe Schotse boomkoractiviteiten voor hun rekening. De Britse aanvoer van deze tak van visserij bestaat aan de Schotse oostkust uit slechts een paar duizend ton hoeveelheid platvis. Hieronder bevindt zich aanvoer van Engelse boomkorkotters, waar echter aanvoer van enkele Schotse boomkorkotters (Buckie) in Engelse en Nederlandse havens (Den Helder) tegenover staat.

De Schotse westkust als tweede Schotse regio komt met de helft minder platvisaanvoer slechts tot een vierde respectievelijk vijfde plaats binnen de Britse platvissector. Deze Schotse regio met evenals de Schotse oostkust een verscheidenheid aan visserijhavens, ontplooid voor zover bekend nog geen boomkoractiviteiten. Verdere op alleen platvis gespecialiseerde visserij komt voor deze regio niet noemenswaardig voor. Aangevoerde platvis is meestal geclasseerd als bijvangst. Opmerkingen welke overigens ook voor de andere Schotse regio's gelden.

De Orkney en Shetlandeilanden tenslotte bezetten, evenals de regio Noord-Ierland, met slechts enkele procenten één van de laatste plaatsen in de Britse platvissector. Vanaf de Orkneys en Shetlands wordt voor zover bekend eveneens nog geen boomkorvisserij uitgeoefend. Aanvoer van platvis is miniem.

4.3 Noord-Ierland

De in Noord-Ierland aangevoerde kleine hoeveelheid platvis stelt in het geheel van de Britse platvissector nog niets voor, (zie tabel 4.2). Van de in Noord-Ierland aangevoerde totale hoeveelheid vis bedraagt de platvis ook slechts enkele procenten (zie bijlage 6). De regio is dan ook de laagst geclasseerde van de Britse platvissector.

Het geringe platvisassortiment bevat voornamelijk schol en tong welke afkomstig zijn uit de Ierse Zee en sporadisch west van Schotland. Naast de hoofdzakelijk als bijvangst van de rondvis en shellfish verkregen platvis worden ook hoeveelheden platvis aangevoerd door de boomkorvisserij. Deze tak van visserij is begin jaren tachtig bij de Noordierse vissers in zwang gekomen. De boomkorvisserij wordt in Noord-Ierland slechts periodiek met enkele naar Hollandse begrippen verouderde schepen uitgeoefend. De animo om aan deze visserij uitbreiding te geven is aanwezig.

Naast de in Noord-Ierland aangevoerde platvis wordt door de Noordieren nog platvis aangevoerd in Engelse westkusthavens (inclusief Wales) in het bijzonder in Fleetwood. De op deze manier aangevoerde platvis is overwegend bestemd voor export naar het continent, ondermeer naar Nederland.

5. Overheidsbeleid voor de visserijsector

5.1 Algemeen beleid

Evenals Nederland heeft ook het Verenigd Koninkrijk zich gebonden aan het EG-Meerjaren Oriëntatie Programma (Multi-Annual Guidance Program MAGE). In eerste instantie hoefde de Britse vloot slechts met een gering percentage in capaciteit te worden teruggebracht. Daar sinds de ingangsdatum van het programma, 1 januari 1987 de vloot juist flink gegroeid is, ziet men zich nu voor een aanzienlijk zwaardere opgave geplaatst. Ook zijn de doelstellingen voor ultimo 1991 op het ministersoverleg van 21 december 1988 verder aangescherpt. Tot en met 1991 moet nu het totale cascoinhoud van de vloot met 6000 grt respectievelijk het totale motorvermogen met 22000 pk extra worden ingekrompen. Dit betekent ten opzichte van de situatie van eind 1987 een reductie van 13 procent van het cascoinhoud en het motorvermogen van de vloot. In recente rapportages wordt nu zelfs gesproken van een overcapaciteit van ruim 20 procent.

Tabel 5.1 Cascoinhoud en motorvermogen van de Britse visserijvloot, per ultimo (x 1000)

	Situatie		Doelstelling		
	1986 a)	1987 a)	1989	1990	1991
Cascoinhoud in brt	152	163	161	150	141
Motorvermogen in pk	1073	1143	1131	1017	995

Bron: MAFF.

a) inclusief schepen in aanbouw.

Deels is deze hogere groei in 1987 het gevolg geweest van een autonome groei van de eigen vloot. Daarnaast is door de toevloed van Spaanse 'flag of convenience' schepen de vloot ook harder gegroeid. In 1987 was dit aantal reeds gestegen tot ruim 130 schepen (1986: 70 schepen). Door het aanscherpen van de vlagwetgeving hoopt men een deel van de saneringsdoelstelling te realiseren. Op deze manier denkt men de helft (11000 brt) van de overcapaciteit, te kunnen saneren.

Een andere zaak, die het Britse visserijbeleid de afgelopen jaren heeft beïnvloed, is het rapport van een Parlementaire Onderzoekcommissie geweest. In dit rapport wordt zeer kritisch geoordeeld over het visserijbeleid van de afgelopen jaren. De

belangrijkste kritiekpunten op het gevoerde visserijbeleid zijn:

- de doelstelling bij het algemene visserijbeleid en in het bijzonder het subsidiebeleid ontbreekt;
- subsidies hebben slechts geleid tot een grotere vloot bij beperkte quota. De veiligheid van de schepen, waar een deel van de subsidies voor was bedoeld is in het algemeen niet verbeterd;
- steeds meer licenties verschuiven van kleine naar grote schepen;
- onterechte winst op de handel in licenties, 'windfall profit'.

De commissie van onderzoek heeft voorgesteld de overdraagbaarheid van licenties verder te beperken. Vrijvallende licenties zouden ten goede moeten komen aan een licentiebeheerfonds. Al deze zaken hebben er mede toe geleid, dat de Britse overheid haar visserijbeleid in 1988 is gaan heroverwegen. Uit deze heroverweging zal een reeks van nieuwe beheersmaatregelen moeten voortvloeien.

5.2 Licentiestelsel

Sinds 3 februari 1984 is in het Verenigd Koninkrijk een licentiestelsel van kracht voor het vissen op zogenaamde 'non pressure stocks' en 'pressure stocks'. Een visbestand (vissoort in een bepaald vangstgebied) wordt tot de pressure stocks gerekend indien deze zwaar bevestigd wordt. In 1988 werden totaal 32 pressure stocks onderscheiden.

Een overzicht van de non pressure stocks en pressure stocks is vermeld in tabel 5.2. Voor een aantal vissoorten, waaronder de meeste schaal en schelpdieren en een aantal pelagische vissoorten heeft men geen licenties nodig. Ook vaartuigen korter dan tien meter vallen buiten de licentieregeling.

De uitsluiting van deze categorie vaartuigen heeft vooral de laatste jaren geleid tot een nieuwbouwgolf van schepen met een lengte van juist onder de tien meter. Een deel van de visserijorganisaties is er voor om ook de schepen onder de tien meter lengte in het licentiestelsel onder te brengen. Volgens de Britse overheid is dit in de praktijk moeilijk te realiseren. Veel schepen onder de tien meter lengte opereren of kunnen opereren vanuit afgelegen havens, waardoor de controle op naleving van de regels moeilijk wordt. Bovendien gaat het hierbij om een groot aantal vaartuigen. Circa 5000 van de ongeveer 8000 schepen van de Britse vloot is korter dan tien meter.

Op de meeste non pressure stocks zijn maar kleine quota van toepassing. Op deze visbestanden wordt echter ook maar heel weinig gevestigd. Een uitzondering hierop is de scholvisserij in de Noordzee (gebied IV + IIa (EG)). Hier is wel een groot quotum van toepassing dat door de eigen visserij veelal voor minder dan de helft wordt benut.

Tabel 5.2 Visgebieden naar non pressure/pressure stocks vissoorten per 1-1-1989 a)

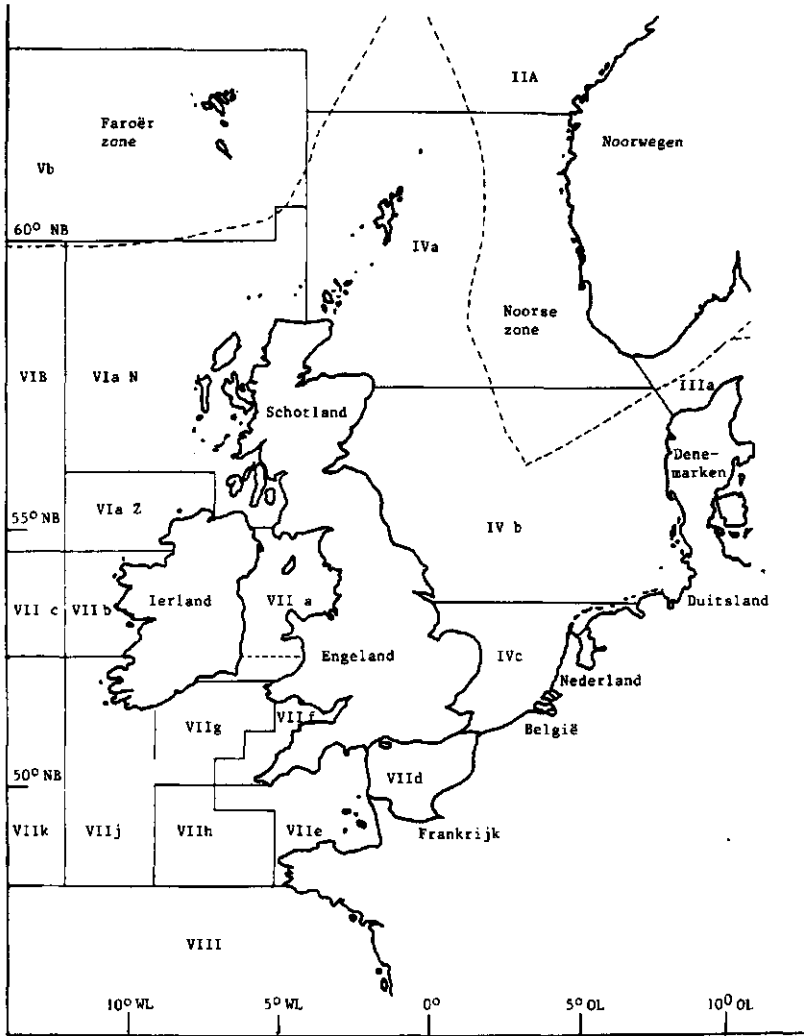
Vissoort	Non pressure stocks	Pressure stocks
Schol	IV + IIa (EG) Vb VIIa	VI VIIb t/m k
Tong	Vb VI VIIhjk	IV + IIa (EG) VIIa t/m g
Schartong	VIab	VII
Kabeljauw	VIIa	I(NOR) + II(NOR) IV + IIa (EG) Vb + VI (EG) VIIb t/m k VIII(EG)
Wijting	VIIa Vb VI	IV + IIa (EG) VIIb t/m k VIII(EG)
Koolvis	Vb VI VII	IV + IIa (EG)
Haring	-	alle gebieden
Makreel	-	alle gebieden
Langoustines(nephrops)	Vb VI VII	

Bron: MAFF

a) vangstgebieden zie figuur 5.1.

Er zijn een groot aantal verschillende soorten licenties, hetgeen mede samenhangt met de zeer uiteenlopende visserijmethoden (purse seiners, pairtrawl, beamtrawl, gillnetting etc), die in Groot Britannië gebezigd worden. In totaal zijn er 52 verschillende licenties. De licenties kunnen gekoppeld zijn aan visserijmethoden (purse seiner PSL, beamtrawl PSL), aan vissoort (white fish PSL, megrim PSL) en visgebied (area VII, beamtrawl PSL). Doordat schepen in meerdere vangstgebieden actief kunnen zijn, kan het voorkomen dat een vaartuig vijf licenties nodig heeft om een bepaalde visserij te kunnen uitoefenen. Op het ogenblik zijn ruim 3000 pressure stock licenties (PSL's) in omloop waaronder 500 beamtrawl PSL's.

Bij de invoering van het licentiestelsel is de toewijzing van de PSL's redelijk ruimhartig verlopen. Een ieder die enigszins duidelijk kon maken, dat hij een bepaalde visserij uitoefende, kwam in aanmerking voor een PSL. Daarnaast kon iedereen die beschikte over een onder Britse vlag vissend georganiseerd vaartuig, in aanmerking komen voor een non pressure stock licentie.

Figuur 5.1 Indeling van de visgebieden

Ia	Noorse Zee	VIIc	Porcupinebank
IIa	Kattegat en Skagerrak	VIIId	Engels Kanaal oost
IVa	Noordzee noord	VIIe	Engels Kanaal west
IVb	Noordzee midden	VIIIf	Bristolkanaal
IVc	Noordzee zuid	VIIg	Zuidoost van Ierland
Vb	Faroër	VIIh	Little solebank
Via	West van Schotland	VIIj	Great solebank
Vib	Rockall	VIIk	West van greatsolebank
VIIa	Ierse Zee	VIII	Biscaye
VIIb	West van Ierland		

Kleine schepen met een licentie werden vervangen door aanzienlijk grotere schepen. Ook voor oudere niet meer actieve vaartuigen werd een licentie aangevraagd. Deze werden ook vervangen door modernere en grotere schepen.

Zo kon ondanks het licentiestelsel toch de effectieve vangstcapaciteit verder toenemen. Verschillende quota raakten daardoor sneller uitgeput. Dit was aanleiding voor de Britse overheid om successievelijk een aantal extra beperkende maatregelen af te kondigen.

Een overzicht van de maatregelen:

- per juli 1985: boomkorkotters in het Engels Kanaal (gebied VII) mogen slechts vervangen worden door schepen van dezelfde of kortere lengte; later is deze maatregel voor dit gebied verzacht met de zinsnede maximaal 10 ft langer indien totale lengte beneden 80 ft blijft;
- per 12 augustus 1987 werden de volgende bepalingen van kracht:
 - a) instelling van drie lengteklassen voor licenties te weten 0-40 foot; 40-80 foot en langer dan 80 foot. Dit betekent dat een schip uit een kleine klasse niet mag worden vervangen door een schip uit een grotere klasse. Voor de klasse boven 80 foot geldt bovendien nog de voorwaarde, dat het vervangende schip even groot moet zijn als zijn voorganger;
 - b) aantal non pressure stocks licenties wordt niet meer uitgebreid, uitgezonderd schepen onder de 40 foot en licenties voor langoustines en andere schaaldieren;
 - c) heek, schartong, langoustines en andere (witte) koolvis gevangen in de gebieden VII en VIII werden uit de bijvangstvoorziening gehaald. Dit betekent dat voor bijvangst van deze soorten ook een licentie noodzakelijk is;
 - d) intrekking van licenties van niet actieve vaartuigen. In individuele gevallen werd voor de bovenstaande maatregel een uitzondering gemaakt, bijvoorbeeld bij aangegane investeringsverplichtingen;
- per 1 januari 1988: einde van de mogelijkheid voor schepen onder 10 m een licentie aan te vragen tot 40 ft (12.2 m);
- per 27 juli 1988: verdere beperking overdraagbaarheid van licenties. Licenties zijn alleen overdraagbaar indien het aantal brt's en pk's niet verder toeneemt.

In de praktijk betekenen deze laatste maatregelen dat bijna iedere overdracht van licenties problemen oplevert. De maatregel geldt voor een overgangperiode, waarin een nieuw systeem van capaciteitsbeheersing zal worden bedacht. Hierbij wordt onder andere gedacht aan een bepaling van de vangstcapaciteit van een schip aan de hand van een index waarin de lengte, breedte en het aantal pk's van het vaartuig is opgenomen. Een ander voorstel is een verdere vergroting van het aantal lengteklassen (onderverdeling in klassen van 10 ft).

Het effect van de huidige licentiewetgeving is dat iedere uitbreiding van de vloot nu vrijwel onmogelijk is geworden. Het probleem van de huidige situatie is, dat in sommige gebieden nog wel ruimte is voor uitbreiding, terwijl elders sprake is van overcapaciteit. Vooral in Schotland (schelvis, kabeljauw en wijting) en in de Kanaalzone is sprake van overcapaciteit. In de Kanaalzone is dit maar deels het gevolg van de groei van de "eigen" vloot. Ook het invlaggen van Spaanse schepen heeft voor een groei van de vangstcapaciteit gezorgd. Een deel van deze overcapaciteit hoopt men weg te nemen via de aanscherping van de vlagwetten. Nog steeds lijkt de licentiewetgeving niet volledig waterdicht omdat in een aantal gevallen alsnog nieuwe licenties zijn verleend.

In de Noordzee is er voor schol nog voldoende ruimte voor uitbreiding van de capaciteit. Door de huidige licentiewetgeving is dit nogal moeilijk geworden, zeer tot ongenoegen van de visserijorganisaties. Mogelijk kan door het kopen van licentie's van rondviskotters de platvisvloot nog worden uitgebreid. In de Noordzee mag men met een whitefish FSL zowel rond- als platvis vangen. Vooralsnog zijn er geen mogelijkheden om zonder een Noordzee PSL overcapaciteit van het Engels Kanaal naar de Noordzee te verschuiven.

Een ander effect van de strengere licentiewetgeving is dat prijzen voor licenties flink zijn opgelopen. Enkele prijzen die genoemd worden:

PSL purse-seiner - 750000 pond (circa 2,6 mln.gulden)

PSL white fish (rond en platvis), vaartuig langer dan 80 ft.

- 100 tot 250000 pond (350 tot 900000 gulden).

5.3 Vlagwetgeving

Voor het gebruikmaken van een visserijlicentie dient het vaartuig onder Britse vlag te varen. Voor het onder Britse vlag brengen van een vissersvaartuig zijn de bepalingen de laatste jaren aanzienlijk verscherpt. Achtergrond van deze extra regelgeving is het invlaggen van grote aantallen Spaanse vissersschepen. Ook de dreiging en de publiciteit rond het invlaggen van Nederlandse vissersschepen heeft dit proces versneld.

Een overzicht van de bepalingen:

- Per 1 januari 1986 moet een schip varend onder Britse vlag minimaal 50 procent van de aanvoer in het Verenigd Koninkrijk verkopen. Verder moet het schip minimaal vier keer per jaar in het Verenigd Koninkrijk aanlanden met een minimale tussenpoos van vijftien dagen. Tenslotte moet 75 procent van de bemanning uit de EG komen en onder de Britse sociale wetgeving vallen. Het viermaal per jaar aanlanden van vis is voor de Spaanse "vlagschepen" tot nu toe een niet al te groot probleem geweest. Dit is eenvoudig op te lossen door

- een klein partijtje aan land te zetten. Ook zijn er schepen, die wel een groot deel van hun vangst in Zuid-Engeland aan de wal brengen. Deze vis gaat vrijwel direct per vrachtwagen en met de veerboot Plymouth-Santander naar Spanje;
- Na een lange periode van voorbereiding is per 31 maart 1989 de nieuwe Merchant Shipping Act (Merchant Shipping Act 1988) van kracht geworden. Een bedrijf dat gebruik maakt van een licentie dient voor 75 procent in handen te zijn van gekwalificeerde eigenaars. Dit betekent ook dat 75 procent van de eventuele aandelen in bezit zijn van gekwalificeerde personen. Daarnaast dient 75 procent van de directie gekwalificeerd te zijn. Gekwalificeerd betekent Brits onderdaan zijn en wonen in het Verenigd Koninkrijk. In individuele gevallen kan een uitzondering worden gemaakt op deze regeling. Vrijstelling van deze bepaling (declaration of British ownership) is mogelijk, indien iemand al langere tijd in het Verenigd Koninkrijk woont of al langer bij de Britse vissector is betrokken.

Het is de vraag of deze nieuwe wet in overeenstemming is met het EG verdrag. De juridische grondslag wordt door sommige betwifteld. De verplichting tot regelmatige aanlanding in het Verenigd Koninkrijk gaat mogelijk in tegen het principe van de vrijheid van handelsverkeer. De eis van gekwalificeerd eigenaar is mogelijk in strijd met artikel 7 van het EG verdrag, dat verbiedt te discrimineren tussen burgers van EG lidstaten. Tegen de nieuwe Merchant Shipping Act loopt reeds een procedure van een Spaans bedrijf bij het Europese Hof. Het zal echter waarschijnlijk nog wel twee jaar duren voordat er een uitspraak komt van het Hof.

Voor de uitvoering van deze nieuwe wet moeten alle schepen opnieuw worden ingeschreven in een centraal scheepsregister in Cardiff. Daarbij worden de bedrijven getoetst op het eigenaarschap. Op de ingangsdatum van de nieuwe Merchant Shipping Act waren er ruim honderd schepen, die nog niet waren toegelaten tot het nieuwe register. De meeste niet toegelaten schepen zijn uit Spanje afkomstige omgevlagde schepen. Ook waren er enkele omgevlagde Nederlandse schepen (meest trawlers) bij deze groep. De schepen die niet staan ingeschreven in het visserijregister mogen niet meer onder Britse vlag vissen. Dit heeft geleid tot een aantal procedures waarin wordt gevraagd om voorlopige schorsing van het visverbod, totdat het Europese Hof uitspraak heeft gedaan over de rechtmatigheid van de nieuwe Merchant Shipping Act. Voorlopig mag er echter nog steeds niet gevist worden door de niet ingeschreven schepen.

Tot april 1989 werden de schepen decentraal in de verschillende havens en districten geregistreerd. Hierdoor kon men weinig overzicht houden op wat er met de schepen gebeurde. Zo kon het gebeuren, dat schepen, die in Engeland voor een saneringsregeling (decommissioning) werden aangemeld in Schotland of Noord Ierland weer in de vaart werden gebracht. Ook werden er schepen via derde

landen (o.a. Spanje) aan de saneringsregeling onttrokken. Uiteindelijk hebben deze praktijken geleid tot beëindiging van de saneringsregeling. Voor een nieuwe saneringsregeling voelt de Britse overheid niet zoveel. De vorige saneringsregeling, die van 1984 tot 1986 liep kostte ruim 18 miljoen pond. Voor een nieuwe saneringsregeling zou naast een EG bijdrage, een bijdrage van de Engelse overheid worden gevraagd van circa 40 miljoen gulden.

Mogelijk dat de nieuwe EG-regels inzake aanlanding van vis in het buitenland, het ongecontroleerd volschrijven van quota door de Spaanse "vlagschepen" enigszins kan afremmen. Volgens deze nieuwe regels moeten de aanlandingen van buitenlandse vaartuigen binnen 48 uur worden doorgegeven aan het land van herkomst (vlag). Nu komt het nog vaak voor dat deze gegevens pas na een half jaar beschikbaar komen. Extra beperkende maatregelen kunnen niet meer worden genomen, vaak moet al snel tot sluiting van de visserij worden overgegaan.

Het aantal kotters dat door Nederlandse eigenaren onder de Britse vlag is gebracht is nog zeer beperkt. Het betreft hier slechts enkele schepen. Een aantal pogingen hiertoe strandde, omdat volgens de Britten de Nederlanders zich onvoldoende aan de quota-regelingen per schip hielden.

Op het technische vlak zijn er ook een aantal belemmeringen. Verschillende Nederlandse boomkorkotters bleken zonder extra aanpassing niet aan de Britse stabiliteitseisen te voldoen. Ook wat betreft de eisen aan de bemanning zijn er belemmeringen. De gediplomeerde opvarenden moeten aan Britse vakbekwaamheidseisen voldoen, hetgeen betekent dat men in het Verenigd Koninkrijk een opleiding moet hebben gevolgd. Eventueel kan men dit ondervangen door hiervoor Brits personeel aan te nemen, iets wat de Spanjaarden veelal doen. In de praktijk betekent dit vaak dat de Britten alleen voor de vorm aanwezig zijn.

Daarnaast moet op schepen boven de 1400 pk (Engels Kanaal 1000 pk) permanent een gediplomeerde machinist aan boord zijn aangesteld.

5.4 Quotabeheer

De quota voor de pressure stocks worden verdeeld tussen de producentenorganisaties (PO's) en de vissers die niet bij een PO zijn aangesloten. Voor de laatste groep ligt het directe beheer bij de centrale overheid. De producentenorganisaties zorgen voor de verdeling van de quota over het jaar. Veelal wordt een te vangen hoeveelheid voor een periode van twee maanden vastgesteld. Afhankelijk van het verloop van de visserij kunnen de tweemaandelijke quota in de loop van het jaar worden bijgesteld. Doordat op lokaal niveau wordt beslist over de verdeling van de quota over het jaar kan ook rekening worden gehouden met de lokale seizoenpatronen in de visserij. Binnen de PO wordt vaak nog een verdeling van de quota naar schepen gemaakt. Hierbij wordt veelal

rekening gehouden met de lengte van het schip. Schepen die gedurende het jaar in de vaart worden gebracht vallen onder de nationale quoteringsregeling. De onderverdeling van de quota per schip wordt bepaald door een commissie waarin lokale vissers en een vertegenwoordiger van het Britse visserijministerie zitten. Deze vertegenwoordiger moet er voor zorgen dat bepaalde vissers of groepen vissers niet benadeeld worden door de beheersmaatregelen. Vissers die niet bij een PO zijn aangesloten zijn over het algemeen minder flexibel in hun mogelijkheden. Voor deze vissers gelden vrij strikte regels voor de te vangen hoeveelheden per reis of per maand.

De verdeling van de quota over de verschillende PO's gebeurt op basis van de gemiddelde vangsten per soort over de laatste vijf jaar. Doordat in de verdeling van de vangsten over verschillende regio's nogal wat verschuivingen zijn opgetreden zitten sommige PO's extra krap in hun quota.

Ondanks de verdeling van de quota over de verschillende PO's is het opvissen van elkaars quota toch ook een regelmatig voorkomend verschijnsel. Een complicerende factor is hierbij dat de schepen onder de tien meter lengte buiten bijna elke vangstbeperkende regeling vallen. Alleen als het nationale quotum voor een vissoort is volgevisst mag deze categorie schepen de vissoort niet meer aanvoeren. Door het grote aantal schepen levert deze groep toch nog een belangrijke bijdrage aan de vangstcapaciteit. Totaal zorgt de groep voor 12 procent van het totale cascoinhoud en 22 procent van het totale motorvermogen van de Britse vissersvloot.

Daarnaast zorgt de late opgave van vangsten door de Spaanse "vlagschepen" ook voor moeilijkheden bij het quotabeheer. Doordat

Tabel 5.3 Hoogte en benuttingsgraad van de quota van schol en tong voor het Verenigd Koninkrijk in 1988

Vissoort/visgebied	Quotum in mln kg	Benuttingsgraad quotum in procenten
Schol:		
Noordzee a)	38,9	61
Overige gebieden	7,6	87
Totaal	46,5	65
Tong:		
Noordzee	0,9	83
Engels Kanaal	1,5	85
Ierse Zee	0,7	85
Overige gebieden	0,5	99
Totaal	3,6	86

Bron: Eurofish Report.

a) Na ruil met Nederland.

de quota veelal worden verdeeld over tweemaandelijke perioden kan toch nog redelijk het hele jaar door worden gevestigd. Wel leidt dit soms tot openstelling van sommige visserijen van slechts enkele weken per tweemaandelijke perioden. Vooral in het zuidwesten van Engeland, waar op korte afstand een betrekkelijk groot aantal visgebieden liggen, gaat de visserij hierdoor niet achter de vis maar achter de opengestelde quota aan.

De grootste knelpunten bij de quota liggen momenteel in Schotland en Zuidwest-Engeland. In deze gebieden is de laatste tien jaar relatief veel geïnvesteerd in nieuwe schepen. In de Noordzee zijn er vooral problemen met schelvis, koolvis, wijting en kabeljauw.

De meeste tong en kleinere scholquota worden vrijwel volledig benut (zie bijlage 10). Het Noordzeescholquotum als het belangrijkste quotum voor schol wordt echter maar gedeeltelijk benut. In de afgelopen jaren is het Britse Noordzeescholquotum aan een fikse daling respectievelijk stijging onderhevig geweest. Door de ruil van Noordzeescholquota vanaf 1985 met Nederland en door de gestegen vangsten is de benuttingsgraad van dit quotum gestegen van ruim 30 procent in 1984 tot meer dan 60 procent in 1988, (zie tabel 5.3). Als gevolg van deze ruil zijn de vangstmogelijkheden vooral in de Ierse Zee verruimd. Doordat Ierse vissers hun quota met voormalige Nederlandse boomkorschepen meer dan volvisten, moesten een aantal visserijen voortijdig worden gesloten. In de Ierse Zee en in het vangstgebied Vb. (noordwest van Schotland) zijn de TAC's (Total Allowable Catch) de afgelopen jaren vrijwel gelijk gebleven. De TAC's worden elk jaar op voorlopige basis vastgesteld. Biologisch onderzoek naar de wenselijke visserijdruk is nog niet gepleegd. Visserijorganisaties staan biologisch onderzoek voor.

Of de werkelijke vangsten afwijken van de opgegeven vangsten is moeilijk na te gaan. De laatste jaren vonden in het zuidwesten van Engeland een aantal veroordelingen voor 'misreporting' plaats. Voor 1988 werden 30 overtredingen geconstateerd bij ruim 1700 vangstcontroles. Twee derde van deze overtredingen werden begaan door buitenlandse schepen.

5.5 Subsidiebeleid

De subsidieverlening verloopt via de SFIA (Sea Fish Industry Authority) die subsidies van de EG en de nationale overheid doorsluis naar het bedrijfsleven. Vooral voor de bouw van kleine schepen wordt gebruik gemaakt van deze regeling. Tussen 1982 en 1987 zijn ruim 300 kleine schepen (tot 80 ft./24,4 m) en 12 grotere schepen gebouwd. Vooral in 1987 werden er meer grotere schepen gebouwd. De totale subsidie voor nieuwbouw en modernisering is flink hoog en varieert van 50 tot 65 procent van de aanschafwaarde. Wel is de subsidie aan een maximum gebonden van 250.000 pond (ca 850.000 gulden) per schip.

Daarnaast worden er leningen verstrekt tegen gunstige voorwaarden. Hiervan is in de laatste jaren minder gebruik gemaakt.

In totaal is er sinds 1982 voor 52 miljoen pond (ca 175 miljoen gulden) aan subsidie en voor bijna 14 miljoen pond (50 miljoen gulden) aan leningen verstrekte voor nieuwbouw en modernisering van vissersschepen.

Sinds juli 1988 wordt geen subsidie meer gegeven voor nieuwbouw van schepen. Omdat het Verenigd Koninkrijk haar doelstelling voor het meerjaren oriëntatie programma nog niet gehaald heeft, is er alleen subsidiegeld voor modernisering en veiligheidsaspecten van de vissersvaartuigen.

Daarnaast is er voor de handel en verwerkingssector subsidie verstrekt die onder ander wordt gebruikt voor de verbetering van de walfaciliteiten, waaronder nieuwe kaden, afslaghallen en visverwerkingsbedrijven. Vooral de laatste jaren zijn veel havens in Zuid-Engeland verbeterd en uitgebreid waaronder Newlyn en Brixham.

6. Conclusies

1. De jaaraanvoer van platvis door de Britse visserijvloot is van 70000 ton begin jaren zeventig in enkele jaren gedaald tot 50000 ton medio jaren zeventig, daarna tot 40000 ton in het begin van de jaren tachtig. De reële besomming (prijspeil 1989) daalde overeenkomstig van 240 tot 175 tot 145 miljoen gulden. Na een lichte stijging in 1984 bleef de aanvoer (binnen- en buitenland) tot in 1986 op vrijwel hetzelfde niveau, met overigens een toeneming van de besomming tot 185 miljoen gulden. Sindsdien is de lijn omgebogen tot naar schatting 66000 ton in 1989 (binnen- en buitenland) met een besomming van 260 miljoen gulden.
2. Succesvolle overdracht van schepen en kennis (boomkor) vanuit Nederland heeft een vernieuwingsproces in gang gezet dat aanvankelijk de daling een halt heeft toegeroepen en vervolgens sterk heeft bijgedragen aan de groei. De Nederlandse boomkorvisserij heeft daarmee een belangrijke collega en concurrent gekregen.
3. Sinds 1975 - zijn met als zwaartepunt 1984-1989 - 95 tweedehands Nederlandse kotters (80000 pk) naar het Verenigd Koninkrijk verkocht. Deze kotters vormen de hoofdmoot van de 170 schepen tellende Britse boomkorvloot. Vanaf 1987 is ook sprake van nieuwbouw. Desondanks maakt de vloot als geheel een verouderde indruk.
4. Het vroegere accent op de scholvisserij is gewijzigd in een met Nederland vergelijkbare situatie: een voornamelijk op schol en tong gerichte rendabele visserij. Aanvoer van deze vissoorten ligt voor het Verenigd Koninkrijk op een lager niveau dan voor Nederland. De Britten voeren echter meer overige platvis aan en hebben traditioneel naast de boomkorvisserij (Engeland) nog andere platvis opleverende visserijen (Schotland).
5. De Britse platvisvangsten en dus ook de quota zijn verdeeld over meerdere visgebieden en vismethoden. Dit leidt enerzijds tot diversiteit in platvissoorten. Anderzijds draagt dit bij aan de ruimte die de Britten binnen enkele quota hebben, een ruimte die in Nederland ontbreekt.
6. De Noordzee levert 60 procent van de platvisaانvoer en 50 procent van de besomming; met name voor schol speelt dit visgebied een overwegende rol. Voorts zijn de gebieden ten westen van Schotland en in de Ierse zee goed voor 20 procent

van de aanvoer en besomming. Het Kanaal en het Bristolkanaal leveren nagenoeg geheel de overige aanvoer en besomming. Hierbij levert het Engels Kanaal de meest waardevolle en de gebieden ten westen van Schotland de minst waardevolle platvissoorten. In de Noordzeevisserij worden de kotters met de grootste motorvermogens (1000-2400 pk) gebruikt. De andere visgebieden worden bevist door kotters met 300-800 pk motorvermogen.

7. De Engelse oostkust en de Kanaalkust zijn de belangrijkste regio's voor de Britse platvisvisserij. De Engelse oostkust is gunstig gelegen ten opzichte van de nog mogelijkheden biedende Noordzee. Dit gebied (Lowestoft, Grimsby) is ook het centrum van de scholverwerkende industrie. Voor beide regio's is de boomkorvisserij duidelijk een stimulerend element in de regionale visserijbedrijvigheid. Uitputting van de quota leiden voor de Kanaalkustregio echter nu reeds tot het verleggen van een deel van de platvisvisserij naar de Noordzee, c.q. tussentijdse overschakeling naar de schelpenvisserij.
8. Sterke en zwakke punten van de visserijbedrijven aan de Engelse oostkust zijn:
Sterk:
 - licentiehouders hebben op capaciteitseisen na geen beperking in vismogelijkheden Noordzeeschol;
 - verwerkingsbedrijven in de regio;
 - naast visserij ook offshore activiteiten;
 - grote bedrijven: groter financieel weerstandsvermogen.Zwak:
 - weinig belangstelling voor visserij bij plaatselijke bevolking;
 - motivatie en vakbekwaamheid bij (Engelse) bemanning matig;
 - hoge overheadkosten voor onder andere onderhoud, walvoorzieningen en administratie;
 - momenteel weinig of geen mogelijkheden de vloot uit te breiden;
 - lange visreizen (8-10 dagen, overweekse reizen) naar (Noordelijke) Noordzee en geringere zorg voor het produkt, waardoor mindere kwaliteit van de vis.
9. Sterke en zwakke punten van de visserijbedrijven aan de Kanaalkust zijn:
Sterk:
 - relatief korte visreizen en meer zorg voor het produkt, waardoor goede kwaliteit van de vis;
 - de aangevoerde vissoorten (met name tong) hebben een goed afzetpotentieel;
 - gunstige ligging ten opzichte van de belangrijke Franse afzetmarkt.
 - uitwijkmogelijkheden naar Noordzee of schelpenvisserij.

Zwak:

- visquota worden vrijwel volledig benut, waardoor weinig mogelijkheden de vangst uit te breiden in de nabijgelegen vangstgebieden;
- verouderde vloot, moeilijk te vernieuwen door vangstbepurende maatregelen en weinig Nederlands aanbod uit de middenklasse kotters;
- dalende koers Britse pond en hoge rentelasten werkt eveneens vernieuwing tegen.

10. Het groeiende platvisaanbod ontmoet in het Verenigd Koninkrijk een (nog) niet daarop ingestelde handel en verwerking. De grote vraag vanuit de Nederlandse handel en verwerkingsindustrie heeft dan ook geleid tot een explosief toenemend aanbod op de Nederlandse markt: naar schatting 600 ton in 1987 en 6200 ton in 1989.
11. De gestegen Britse aanvoer van schol heeft geleid tot verhoging van de uitvoer van onverwerkte schol naar Nederland. De vroegere invoer van onverwerkte schol uit Nederland is opgedroogd als gevolg van:
 - de genoemde aanvoerstijging in het Verenigd Koninkrijk;
 - daling van de binnenlandse consumptie van (in fish and chips verwerkte) schol;
 - goedkope importen vanuit IJsland.
12. De in het Verenigd Koninkrijk verwerkte schol gaat voornamelijk naar het binnenland. De Nederlandse industrie heeft hiervan nog nauwelijks concurrentie ondervonden.
13. Sterke en zwakke punten van de Britse scholverwerkende bedrijven:

Sterk:

 - overwegend vaste contractprijzen bij afname van de visserij;
 - korte afstand tot de Britse markt;
 - groeimogelijkheden van de aanvoer.

Zwak:

 - afzetmarkt beperkt tot het Verenigd Koninkrijk;
 - sterke afhankelijkheid van klein aantal grote afnemers (multinationals, supermarktketens);
 - nadelig schaaffect door relatief kleine bedrijven;
 - aantal minder goede bedrijven in de regio van Grimsby.
14. Sterke en zwakke punten van de Nederlandse scholverwerkende bedrijven:

Sterk:

 - voordelige schaaffecten;
 - flexibeler in afzetmarkten en grondstofvoorziening;
 - daardoor mogelijk om met lage prijzen te concurreren;
 - betere grondstofkwaliteit.

Zwak:

- grotere afstand tot afzetmarkt in het Verenigd Koninkrijk.

15. Het Britse aanbod van tong wordt merendeels geëxporteerd. Het marktverlies voor Nederland is maximaal 500 ton in België en 500 ton in Frankrijk. Binnenlandse factoren in deze landen moeten hebben geleid tot de geconstateerde grotere teruggang (gestegen aanvoer, gedaalde consumptie).
16. Op korte termijn is niet veel ruimte te verwachten voor het aantrekken van meer aanbod van Britse schol uit het Verenigd Koninkrijk naar Nederland. Aan de oostkust zitten de meeste aanvoerders vast aan contracten met de verwerkende industrie, terwijl vanuit andere gebieden de aanvoer van schol beperkt is. Alleen bij problemen over de contractprijzen kan tijdelijk meer schol naar Nederland komen. Op langere termijn worden de mogelijkheden bepaald door het groeipotentieel van de Britse (boomkor)vloot en van de concurrentieverhouding tussen de Britse en Nederlandse verwerkende industrie. Wat dit laatste betreft zal de zuigkracht van de Nederlandse industrie voorlopig groter blijven.
17. Wat betreft de vangstrechten blijken praktisch alle platvisquota vrijwel volledig te worden benut. Ruil met Nederland heeft de tongquota in het Engels Kanaal, de Ierse Zee en de Noordzee verruimd ten koste van het scholquotum in de Noordzee. Dit laatste quotum biedt echter nog ruimte voor hetzij ruil, hetzij uitbreiding van de visserij.
18. De groeimogelijkheden van de visserij worden aan de andere kant aanzienlijk beperkt door capaciteitsbeperkende maatregelen van de Britse overheid, binnen het EG Meerjarig Oriëntatie Programma. Ondanks deze beperkingen blijkt er in de praktijk toch enige ruimte te zijn voor de scholvisserij. Het is niet duidelijk of en in hoeverre één en ander ruimte biedt voor een toeneming van de Noordzeescholvisserij. Wel kunnen binnen de bestaande vlootcapaciteit verschuivingen plaats vinden naar de Noordzee.

Literatuur

Annual Reports,
Edinburgh, SFIA, 1984-1988

R. Banks
Fish processing in the UK; an economic analysis
Edinburgh, SFIA, 1988

Maandstatistiek voor de buitenlandse handel,
Voorburg, CBS, 1976-1989

Scottish Sea Fisheries Statistical Tables,
Edinburgh, Department of Agriculture and Fisheries for Scotland
1970-1988

Sea Fisheries Statistical Tables,
London, Ministry of Agriculture, Fisheries and Food (MAFF)
1970-1988

Veen van der A., H. Harmsma en J.G.P. Smit
Het huishoudelijk verbruik van visproducten in Nederland
Den Haag, LEI, augustus 1989, Interne Nota 378

OVERIGE RELEVANTE LITERATUUR

The supply of fish at Newlyn (Penzance, Cornwall) fishmarket
Plymouth, Office of fair trading, 1988

Gids van vissersvaartuigen,
Den Haag, Directie Visserijen van het Ministerie van landbouw
Natuurbeheer en Visserij, 1970-1989

W. Smit
Flatfish market in the Netherlands; supply, processing and
marketing,
Den Haag, LEI, 1989, notitie (niet gepubliceerd)

Fortnightly review "Eurofish Report",
Londen, Agra Europe Ltd

Monthly review "Seafood International",
London, AGB Heighway Ltd

OVERIGE RELEVANTE LITERATUUR (vervolg)

Visserijblad "Fishing News International",
London, AGB Heighway Ltd

Visserijblad "Fishing News",
London, AGB Heighway Ltd

Visserijblad "Visserijnieuws",
Scheveningen/Urk, Visserijnieuws BV

Visserijblad "Stuurboord",
Urk, Uitgeverij Stuurboord

Bijlage 1 Herkomst platvisaanvoer Britse vaartuigen in het Verenigd Koninkrijk(aanvoergewicht in tonnen)

Soort/zeegebied	Jaar					
	1970	1974	1983	1986	1987	1988
Schol						
Noordzee	35104	24740	16390	15805	18686	20778
Engels Kanaal	1372	711	1643	2057	2502	2704
Ierse Zee	1875	2132	1781	2020	2747	1900
West van Schotland a)	1071	764	960	1016	1101	991
Bristolkanaal	457	203	201	260	364	479
Verre visgronden	3962	389	-	-	-	-
Overige gebieden b)	304	164	71	212	322	490
Totaal	44145	29103	21046	21370	25722	27342
Tong						
Noordzee	559	305	386	586	617	659
Engels Kanaal	305	406	1284	1303	1204	1292
Ierse Zee	297	195	251	705	702	563
West van Schotland a)	1	3	8	18	17	18
Bristolkanaal	152	102	213	335	359	271
Verre visgronden	-	-	-	-	-	-
Overige gebieden b)	7	5	115	249	240	189
Totaal	1321	1016	2257	3196	3139	2992
Overige platvis						
Noordzee	7865	8139	9136	9564	11327	11732
Engels kanaal	1542	1647	2019	1964	2360	2483
Ierse Zee	2168	2062	1821	1675	2502	2236
West van Schotland a)	4155	3205	3153	3586	4554	4328
Bristolkanaal	1737	1419	1674	2025	2544	2469
Verre visgronden	4768	4505	-	2	8	6
Overige gebieden b)	523	511	144	500	443	522
Totaal	22758	21488	17947	19316	23738	23776
Algeheel totaal						
Noordzee	43528	33184	25912	25955	30630	33169
Engels Kanaal	3219	2764	4946	5324	6066	6479
Ierse Zee	4340	4389	3853	4400	5951	4699
West van Schotland a)	5227	3972	4121	4620	5672	5337
Bristolkanaal	2346	1724	2088	2620	3267	3219
Verre visgronden	8730	4894	-	2	8	6
Overige gebieden b)	834	680	330	961	1005	1201
Totaal	68224	51607	41250	43882	52599	54110

Bron: Sea Fisheries Statistical Tables for the United Kingdom.

a) West van Schotland inclusief Rockall; b) Keltische Zee, zuid en west van Ierland, Faroer, Noorse Zee.

Bijlage 2 Aanvoer en besomming platvis Britse vaartuigen in het Verenigd Koninkrijk (in tonnen en 1000 gld, prijspeil 1989)

Soort/landdeel	Jaar					
	1970	1974	1983	1986	1987	1988
Aanvoer						
Schol	44145	29103	21046	21370	25722	27342
Tong	1321	1016	2257	3196	3139	2992
Tongschar	3861	3962	5877	5022	5326	5405
Schartong	1016	1028	1401	2284	3660	4141
Schar	1168	2489	1403	1554	1923	1706
Heilbot	5585	5232	156	112	195	194
Tarbot	1121	813	491	557	692	712
Bot	205	305	344	328	397	345
Rog/vleet	8890	6694	6483	6930	8610	8438
Witje	712	810	1525	2145	2517	2522
Griet	200	155	267	384	418	313
Totaal	68224	51607	41250	43882	52599	54110
waarvan in:						
Engeland/Wales	53878	39351	27381	27301	31759	33374
Schotland	14030	12052	13538	16028	20155	19940
Noord-Ierland	316	204	331	553	685	796
Besomming						
Schol	133881	97958	62674	57229	74611	79782
Tong	18647	13107	26742	51713	56240	50219
Tongschar	23954	18086	24994	29481	29850	31373
Schartong	2255	1706	3886	8862	12472	16322
Schar	2300	3763	1770	2025	2489	2260
Heilbot	26185	15619	1643	1363	1642	1860
Tarbot	10206	7207	6488	9297	11956	13173
Bot	193	398	332	285	338	311
Rog/vleet	22083	15711	13109	13937	15696	17122
Witje	1461	1466	2676	6209	7315	7158
Griet	1181	728	2280	4003	4869	4402
Totaal	242346	175749	146594	184404	217478	223982
waarvan in:						
Engeland/Wales	193797	140439	109542	135809	157713	162199
Schotland	47949	34957	36324	47180	57534	58848
Noord-Ierland	600	353	728	1415	2231	2935

Bron: Sea Fisheries Statistical Tables for the United Kingdom.

Bijlage 3 Aanvoer en besomming platvis Britse vaartuigen in het Verenigd Koninkrijk per landsdeel (in tonnen en 1000 gld, prijspeil 1989)

Soort/landsdeel	Jaar					
	1970	1974	1983	1986	1987	1988
Aanvoer						
Schol						
Engeland/Wales	38659	24621	16025	15480	10733	20197
Schotland	5334	4380	4853	5635	6673	6856
Noord-Ierland	152	102	168	255	316	289
Totaal	44145	29103	21046	21370	25722	27342
Tong						
Engeland/Wales	1301	1016	2195	3082	2988	2888
Schotland	9	-	33	58	79	58
Noord-Ierland	11	-	29	56	72	46
Totaal	1321	1016	2257	3196	3139	2992
Overige platvis						
Engeland/Wales	13918	13714	9161	8739	10038	10289
Schotland	8687	7672	8652	10335	13403	13026
Noord-Ierland	153	102	134	242	297	461
Totaal	22758	21488	17947	19316	23738	23776
Totaal platvis						
Engeland/Wales	53878	39351	27381	27301	31759	33374
Schotland	14030	12052	13538	16028	20155	19940
Noord-Ierland	316	204	331	553	685	796
Algeheel totaal	68224	51607	41250	43882	52599	54110
Besomming						
Schol						
Engeland/Wales	117855	84647	48787	43524	56760	61618
Schotland	15682	13141	13614	13224	17255	17429
Noord-Ierland	344	170	273	481	596	735
Totaal	133881	97958	62674	57229	74611	79782
Tong						
Engeland/Wales	18454	13107	26210	50694	54572	49016
Schotland	107	-	300	666	920	689
Noord-Ierland	86	-	232	353	748	514
Totaal	18647	13107	26742	51713	56240	50219
Overige platvis						
Engeland/Wales	57488	42685	34545	41591	46381	51565
Schotland	32160	21816	22410	33290	39359	40730
Noord-Ierland	170	183	223	581	887	1686
Totaal	89818	64684	57178	75462	86627	93981
Totaal platvis						
Engeland/Wales	193797	140439	109542	135809	157713	162199
Schotland	47949	34957	36324	47180	57534	58848
Noord-Ierland	600	353	728	1415	2231	2935
Algeheel totaal	242346	175749	146594	184404	217478	223982

Bron: Sea Fisheries Statistical Tables for the United Kingdom.

Bijlage 4 Aanvoer platvis Britse vaartuigen in het Verenigd Koninkrijk per regio (in tonnen)

Soort/regio		Jaar					
		1970	1974	1983	1986	1987	1988
Schol							
Oostkust	Engeland	34113	21890	12999	11626	13946	15311
Kanaalkust	Engeland	669	456	1460	1766	2166	2707
Westkust	Engeland a)	3877	2275	1566	2088	2621	2179
Oostkust	Schotland	4614	3723	3979	4385	4959	5159
Westkust	Schotland	674	612	839	1102	1463	1433
Orkneys en Shetlands		46	45	35	148	251	264
Noord-Ierland		152	102	168	255	316	289
Totaal		44145	29103	21046	21370	25722	27342
Tong							
Oostkust	Engeland	544	272	314	492	505	440
Kanaalkust	Engeland	282	393	1519	1859	1726	1766
Westkust	Engeland a)	475	351	362	731	757	682
Oostkust	Schotland	2	-	-	2	3	5
Westkust	Schotland	7	-	33	56	75	52
Orkneys en Shetlands		-	-	-	-	1	1
Noord-Ierland		11	-	29	56	72	46
Totaal		1321	1016	2257	3196	3139	2992
Overige platvis							
Oostkust	Engeland	8712	9383	3880	3398	3605	3281
Kanaalkust	Engeland	1464	1455	3516	3591	4106	4748
Westkust	Engeland a)	3742	2876	1765	1750	2327	2260
Oostkust	Schotland	6391	5683	6034	6256	7754	7223
Westkust	Schotland	2134	1645	2320	3351	4660	4793
Orkneys en Shetland		162	344	298	728	989	1010
Noord-Ierland		153	102	134	242	297	461
Totaal		22758	21488	17947	19316	23738	23776
Totaal platvis							
Oostkust	Engeland	43369	31545	17193	15516	18056	19032
Kanaalkust	Engeland	2415	2304	6495	7216	7998	9221
Westkust	Engeland a)	8094	5502	3693	4569	5705	5121
Oostkust	Schotland	11007	9406	10013	10643	12716	12387
Westkust	Schotland	2815	2257	3192	4509	6198	6278
Orkneys en Shetland		208	389	333	876	1241	1275
Noord-Ierland		316	204	331	553	685	796
Algeheel totaal		68224	51607	41250	43882	52599	54110

Bron: Sea Fisheries Statistical Tables for the United Kingdom.

a) Inclusief Wales.

Bijlage 4 (vervolg) **Besomming platvis Britse vaartuigen in het Verenigd Koninkrijk per regio (in 1000 gld, prijspeil 1989)**

Soort/regio	Jaar					
	1970	1974	1983	1986	1987	1988
Schol						
Oostkust Engeland	104670	76086	40715	34142	44219	49190
Kanaalkust Engeland	2124	1751	4355	4550	5978	7276
Westkust Engeland a)	11061	6810	3717	4832	6563	5152
Oostkust Schotland	13555	11243	11453	10656	13287	13337
Westkust Schotland	2063	1842	2093	2236	3343	3369
Orkneys en Shetlands	64	56	68	332	675	723
Noord-Ierland	344	170	273	481	596	735
Totaal	133881	97958	62674	57229	74611	79782
Tong						
Oostkust Engeland	8918	3649	3317	7832	8917	7218
Kanaalkust Engeland	3781	5194	19025	31889	32974	31796
Westkust Engeland a)	5755	4264	3868	10973	12681	10002
Oostkust Schotland	20	-	-	23	30	46
Westkust Schotland	87	-	300	643	887	638
Orkneys en Shetlands	-	-	-	-	3	5
Noord-Ierland	86	-	232	353	748	514
Totaal	18647	13107	26742	51713	56240	50219
Overige platvis						
Oostkust Engeland	40493	28523	14229	16746	17759	17331
Kanaalkust Engeland	5800	5468	15115	18872	21310	26812
Westkust Engeland a)	11195	8694	5201	5973	7312	7422
Oostkust Schotland	26960	18338	17363	23233	26026	25761
Westkust Schotland	5006	3126	4660	8196	11125	12544
Orkneys en Shetlands	194	352	387	1861	2208	2425
Noord-Ierland	170	183	223	581	887	1686
Totaal	89818	64684	57178	75462	86627	93981
Totaal platvis						
Oostkust Engeland	154081	108258	58261	58720	70895	73739
Kanaalkust Engeland	11705	12413	38495	55311	60262	65884
Westkust Engeland a)	28011	19768	12786	21778	26556	22576
Oostkust Schotland	40535	29581	28816	33912	39293	39144
Westkust Schotland	7156	4968	7053	11075	15355	16551
Orkneys en Shetlands	258	408	455	2193	2886	3153
Noord-Ierland	600	353	728	1415	2231	2935
Algeheel totaal	242346	175749	146594	184404	217478	223982

Bron: Sea Fisheries Statistical Tables for the United Kingdom.
a) Inclusief Wales.

Bijlage 5 Aanvoer en besomming platvis Britse vaartuigen in diverse plaatsen van het Verenigd Koninkrijk (in tonnen en 1000 gld, prijspeil 1989)

Landsdeel/plaats	Jaar					
	1970	1974	1983	1986	1987	1988
Aanvoer						
Engeland en Wales						
Lowestoft	20883	16072	7098	7430	9869	10917
Grimsby	16282	9346	6261	4055	3450	3099
Brixham	482	642	2380	2588	2607	3293
Newlyn	961	544	1800	2276	2772	3167
Fleetwood	4352	2905	1484	1848	2197	1951
Overige	10918	9842	8358	9104	10864	10947
Totaal	53878	39351	27381	27301	31759	33374
Schotland						
Aberdeen	5218	3625	2644	2723	3445	3439
Peterhead	382	1298	2688	3814	4538	4172
Overige	8430	7129	8206	9491	12172	12329
Totaal	14030	12052	13538	16028	20155	19940
Noord-Ierland	316	204	331	553	685	796
Algeheel totaal	68224	51607	41250	43882	52599	54110
Besomming						
Engeland en Wales						
Lowestoft	68423	60432	24685	28425	38512	42214
Grimsby	62493	30921	20039	12595	11747	10355
Brixham	2535	3967	16540	22827	22098	25674
Newlyn	3931	2535	9792	15955	19516	21905
Fleetwood	14694	9879	3818	8241	9582	8938
Overige	41721	32705	34668	47766	56258	53113
Totaal	193797	140439	109542	135809	157713	162199
Schotland						
Aberdeen	23266	13664	8973	10467	12293	12297
Peterhead	1203	3911	7963	12706	14595	14022
Overige	23480	17382	19388	24007	30646	32529
Totaal	47949	34957	36324	47180	57534	58848
Noord-Ierland	600	353	728	1415	2231	2935
Algeheel totaal	242346	175749	146594	184404	217478	223982

Bron: Sea Fisheries Statistical Tables for the United Kingdom.

Bijlage 6 Aanvoer en besomming Britse vaartuigen per landsdeel en regio in het Verenigd Koninkrijk in 1988 (in 1000 ton en mln gld, prijspeil 1989)

Landsdeel/regio	Platvis	Rondvis	Pelagisch	Shellfish	Totaal
Aanvoer					
Engeland en Wales					
Oostkust	19,1	40,0	2,7	35,5	97,3
Kanaalkust	9,2	14,2	18,0	8,0	49,4
Westkust	5,1	9,6	0,4	2,7	17,8
Totaal	33,4	63,8	21,1	46,2	164,5
Schotland					
Oostkust	12,4	151,8	68,4	10,2	242,8
Westkust	6,3	57,7	146,6	31,9	242,5
Orkn/Shetlands	1,2	27,5	38,6	2,3	69,6
Totaal	19,9	237,0	253,6	44,4	554,9
Noord-Ierland	0,8	11,1	4,8	5,9	22,6
Algeheel totaal	54,1	311,9	279,5	96,5	742,0
Besomming					
Engeland en Wales					
Oostkust	73,7	123,3	1,9	48,0	246,9
Kanaalkust	65,9	52,2	8,1	37,9	164,1
Westkust	22,6	30,1	0,4	15,0	68,1
Totaal	162,2	205,6	10,4	100,9	479,1
Schotland					
Oostkust	39,1	388,3	30,2	50,2	507,8
Westkust	16,6	96,5	60,2	148,0	321,3
Orkn/Shetlands	3,2	46,8	16,9	7,6	74,5
Totaal	58,9	531,6	107,3	205,8	903,6
Noord-Ierland	2,9	27,5	1,8	23,4	55,6
Algeheel Totaal	224,0	764,7	119,5	330,1	1438,3

Bron: Sea Fisheries Statistical Tables for the United Kingdom.

Bijlage 7 Aanvoer en besomming platvis buitenlandse vaartuigen in het Verenigd Koninkrijk (in tonnen en 1000 gld, prijspeil 1989)

Soort/landsdeel	Jaar					
	1970	1974	1983	1986	1987	1988
Aanvoer						
Schol	3500	2896	5019	1246	1397	1867
Tong	302	152	126	230	421	380
Tongschar	150	203	533	134	193	300
Schartong	5	51	5	15	36	232
Schar	6	50	64	23	27	128
Heilbot	152	254	885	409	336	200
Tarbot	1	48	51	18	41	74
Bot	-	-	-	-	-	35
Rog/vleet	46	152	286	173	204	311
Witje	4	-	12	29	40	45
Griet	-	55	15	12	14	10
Totaal	4166	3861	6996	2289	2709	3582
waarvan in:						
Engeland/Wales	4118	3810	5765	2130	2278	2672
Schotland	48	51	1231	159	431	894
Noord-Ierland	-	-	-	-	-	16
Besomming						
Schol	11601	9413	16176	3324	4280	5941
Tong	3888	2377	1483	4015	7927	6997
Tongschar	1096	1012	1988	706	1096	1653
Schartong	21	45	5	46	103	1053
Schar	22	114	46	18	26	146
Heilbot	1010	830	1743	1601	1506	1025
Tarbot	63	239	705	285	703	1032
Bot	-	-	-	-	-	82
Rog/vleet	129	261	355	414	463	785
Witje	43	11	18	53	86	82
Griet	-	170	105	111	175	139
Totaal	17873	14472	22624	10573	16365	18935
waarvan in:						
Engeland/Wales	17665	14313	18820	10085	14816	16308
Schotland	208	159	3804	488	1549	2577
Noord-Ierland	-	-	-	-	-	50

Bron: Sea Fisheries Statistical Tables for the United Kingdom.

Bijlage 8 In- en uitvoerwaarde van de belangrijkste vissoorten voor het Verenigd Koninkrijk

Tabel B8.1 Belangrijkste importprodukten (in mln gld, prijspeil 1989)

Visprodukt	Jaar				
	1980 a)	1984	1986	1987	1988
Kabeljauwfilet bevroren	352	377	509	475	448
Schaaldieren bereid n.e.g.	185	259	327	256	352
Zalmconserven	318	332	330	295	312
Tonijnconserven	97	191	194	170	248
Garnalen n.e.g.	86	197	232	220	232
Kabeljauw vers	149	97	148	134	152
Bereide vis n.e.g.	83	135	124	102	126
Pandalus garnalen	37	58	76	96	75
Schelvisfilet bevroren	59	30	49	55	73
Visfilet bevroren n.e.g.	28	43	47	51	68
Schol vers	69	45	48	36	41

Bron: Eurostat.

PM: n.e.g. = niet elders genoemd.

a) Vanwege een wijziging in de produktcodering in 1983 is voor 1980 voor een aantal produkten alleen een raming bekend.

Tabel B8.2 Belangrijkste exportprodukten (in mln gld, prijspeil 1989)

Visprodukt	Jaar				
	1980 a)	1984	1986	1987	1988
Zeevis vers n.e.g. b)	37	89	92	123	130
Zalm vers	7	33	66	79	98
Garnalen n.e.g.	25	52	77	73	91
Pandalus garnalen	25	57	71	77	76
Langoustines	21	40	52	74	61
Mantelschelpen	37	48	35	36	61
Krabben en rivierkreeften	32	39	38	49	61
Gerookte zalm	18	31	37	49	59
Makreel vers	110	73	57	56	51
Schaaldieren bereid n.e.g.	17	47	56	51	43
Tong vers	9	13	31	37	27
Schol vers	0	0	1	5	7
Import door EG landen uit VK:					
Tong vers	14	14	41	52	39
Schol vers	2	2	2	9	16

Bron: Eurostat.

PM: n.e.g. = niet elders genoemd.

a) Vanwege een wijziging in de produktcodering in 1983 is voor 1980 voor een aantal produkten alleen een raming bekend; b) In 1988 circa de helft zeeduivel.

Bijlage 9 Aanbod en afzet van schol en tong van het Verenigd Koninkrijk

Tabel B9.1 Raming van het aanbod van schol (aanvoergewicht in tonnen)

Herkomst	Jaar					
	1970	1974	1982	1984	1987	1988
Aanvoer	44000	29000	24000	21000	26000	27000
Invoer:						
Vers heel	12000	16000	20000	15000	13500	13500
Diepvries heel	2000	3000	1500	500	500	500
Diepvries filet	6500	4500	5000	5500	4500	4500
Gepaneerd filet a)	.	.	500	1500	2000	2000
Totaal invoer	20500	23500	27000	22500	20500	20500
Totaal aanbod	64500	52500	51000	43500	46500	47500

Bron: Eurostat, CBS, MAFF.

a) Raming.

Tabel B9.2 Raming van het aanbod van tong (aanvoergewicht in tonnen)

Herkomst	Jaar					
	1978	1982	1984	1986	1987	1988
Aanvoer	1600	2100	2400	3200	3100	3000
Invoer:						
Vers heel	800	1000	1000	700	500	600
Diepvries heel	300	200	200	200	300	300
Totaal invoer	1100	1200	1200	900	800	900
Totaal aanbod	2700	3300	3600	4100	3900	3900

Bron: Eurostat, CBS, MAFF.

Tabel B9.3 Raming van de afzet van schol (aanvoergewicht in tonnen)

Bestemming	Jaar					
	1970	1974	1982	1984	1987	1988
Totaal aanbod	64500	52500	51000	43500	46500	47500
Uitvoer:						
Vers heel a)	.	.	100	100	2500	5000
Diepvries heel	.	.	200	200	200	200
Diepvries filet	.	.	200	500	700	700
Uitvoer totaal	500	500	500	800	3400	5900
Netto beschikbaar in VK	64000	52000	50500	42700	43100	41600

Bron: Eurostat, CBS, MAFF.

a) Volgens invoerstatistiek bestemmingslanden.

Bijlage 9 (vervolg) Aanbod en afzet van schol en tong van het Verenigd Koninkrijk

Tabel B9.4 Raming van de afzet van tong (aanvoergewicht in tonnen)

Bestemming	Jaar					
	1978	1982	1984	1986	1987	1988
Totaal aanbod	2700	3300	3600	4100	3900	3900
Uitvoer:						
Vers heel a)	700	900	1300	2500	3000	2700
Diepvries heel	200	300	200	300	100	200
Uitvoer totaal	900	1200	1500	2800	3100	2900
Netto beschikbaar in VK	1800	2100	2100	1300	800	1000

Bron: Eurostat, CBS, MAFF.

a) Volgens invoerstatistiek bestemmingslanden.

Bijlage 10 Hoogte en benuttingsgraad van de quota van schol en tong per visgebied voor het Verenigd Koninkrijk

Tabel B10.1 Hoogte van de quota van schol en tong (in tonnen)

Soort/zeegebied	Jaar					
	1984	1985	1986	1987	1988	1989
Schol						
Noordzee a)	48180	44490	43490	36249	38850	35000
West van Schotland	1100	1100	1100	1100	1100	1210
Ierse Zee	2300	2630	2630	2630	2630	3050
Engels Kanaal	1750	1890	2010	2410	2900	3400
Overige gebieden b)	380	630	720	910	950	945
Totaal	53710	50740	49950	43299	46430	43605
Tong						
Noordzee	860	940	855	697	900	1000
West van Schotland	15	15	15	15	20	20
Ierse Zee	275	275	720	715	660	560
Engels Kanaal	1110	1345	1380	1404	1505	1330
Overige gebieden b)	450	450	600	675	490	495
Totaal	2710	3025	3570	3506	3575	3405

a) Na ruil met Nederland vanaf 1985; b) Bristolkanaal, Keltische Zee en west van Ierland.

Tabel B10.2 Procentuele benuttingsgraad quota voor schol en tong

Soort/zeegebied	Jaar				
	1984	1985	1986	1987	1988
Schol					
Noordzee	33	33	36	52	61
idem vóór ruil a)	33	28	31	45	48
West van Schotland	95	94	92	100	95
Ierse Zee	106	94	77	104	70
Engels Kanaal	96	99	102	104	94
Overige gebieden b)	109	48	53	75	106
Totaal	40	40	43	59	65
Tong					
Noordzee	58	71	69	89	83
West van Schotland	100	127	120	113	100
Ierse Zee	92	107	98	98	85
Engels Kanaal	111	93	94	86	85
Overige gebieden b)	90	102	97	89	100
Totaal	84	89	90	90	86

a) Ruil met Nederland vanaf 1985; b) Bristolkanaal, Keltische Zee en west van Ierland.

Bijlage II Lijst van voornaamste geïnterviewde personen, in volgorde interviews

Hr. Westerwal - Westcoasting Shipbrokers enz., IJmuiden
Hr. Gallidero - Gallidero Trawlers Ltd, Lowestoft
Hr. Jennings - Sea Fish Industry Authority, Lowestoft
Hr. Legget - Colne Shipping Company Ltd, Lowestoft
Hr. Plum - Fisheryinspection MAFF, Lowestoft
Hr. Reilly - Fisherylaboratory MAFF, Lowestoft
Hr. Hills - Vishandel A. Kalkman Ltd, Lowestoft
Hr. Laws - Trawl Fish Merchants, Lowestoft
Hr. Nicholas - Faculty Maritime Studies, Plymouth
Hr. Stevenson - W. Stevenson and Sons Ltd, Newlyn
Hr. Lawry - Cornish Producers Organisation, Newlyn
Hr. George - Fisheryinspection MAFF, Newlyn
Hr. Williams - Southwest Producers Organisation, Plymouth
Hr. Cooke - Brixham Trawler Agents Ltd, Brixham
Hr. Farrar - Blue Sail Fish Ltd, Looe
Hr. Whitmarsh - Marine Research Unit, Portsmouth
Hr. Slaymaker - Marine Research Unit, Portsmouth
Hr. Henderson - Johnsons Sea Enterprises Ltd, Portsmouth
Hr. Schofield - Seafish Shipping Company Ltd, Newhaven

en verder niet bij name genoemde andere personen.
